Vtrum legatus de latere possit conferre beneficia spectantia ad patronos clericos et laicos dic ut no.

de regulis iuris li. vi in mercu fate
in so an hic epistola capitulatores pu
niemtur pena exordialis Fac c
de causis de offi dele vltro exp
glo quod de ciuili qe qua omni
si in t cu dilecus & c vbi melius
videbat pone quod presentato sit p
imeat ad prouinciam clericum et laicum
Nam legatus de late possit tale
beneficium conferret Nam si licetur ex
pressus ad clericum hoc pt Si autem la
ici iure ut in deo c cu dilecus Vn
surget dubium vel mixtione in ista
compotentia et dixisse natide Vnde
dubitatur de composito seu mixto co
natide dedit censeo de hoc vide
p fede g silio lcm vbi post multa
concludit legatum non posse quod non
pt pridri pronus laicus iure suo
pe mixtione clerici fal ad hoc c factis
de sepul & l si generaliter ff quadmodum
seruitium amit ffatenic quod legatus
potest vti iure clerici et conferre ec
clesiam in consensu solius laici quod
nota Et ibi vide lanus sc cu ta
de censibus

Supra visum est de onere ... vt
c ius pronatus prestabat medio
videbat vide de aliis oneribus
ideo subiicit rubricam de censibus
exactoribus et procuratoribus

Archipresbyteratus

Vado mo intelligitur co
vado mo firmad posset Sed intre
rendo lec mori pt sic firmad
Ecclesie fundande debet pro dote tri
buere mansus lib a quolibet seruitio
temporali ad ecclesiam ... tenetur Sed
si aliquis confertur ecce vltra mansum
tenetur solum ex ca onera consue
ta et tamen sunt dicta 2m ibi et
cpsbri 3m ibi & si ¶ Casus statu
tum fuit in consilio ... vt
vnicuique ecclesie vnus mansus integer tri
buatur absque ullo seruitio et presbi
teri in eis constituti nullum seruitium faci
ant neque de decimis neque de obla

tionibus fidelium nec de domibus nec
areis vel ortis iuxta ecclesiam positis neque
de manso predicto pt ecclesiam Si autem
amplius habuerit senioribus suis debi
tum seruitium impendat ¶ Nota primo
quod pronatus non pt sibi retinere aliquod
seruitium in dote necessaria ecclesie Et sic
intelligo hoc verbum mansus de quo
infra lanus Ex quo infertur quod
si pronatus dat solum dotem necessariam
non pt sibi retinere aliquam pensionem
vel aliquod seruitium Nec puto autem
tem epi prodesse cu sit h ius ad in c
vndes ex dis p hoc infra ad intellige
c pred 8 ti ppi ut pronatus ex sinu
to epi possit aliquod consuetum epi si
illud pt impendi extra dotem necessariam
et appello illa necessaria sine qua ecclesia commo
de sustentari non potest ar in c i
de institu ¶ No quod clericus non debet
aliquod seruitium impartiri p do
mus propter pro hoc vide bo text
in c decimas xvi q i vbi dicitur
quod opus non debet pati quod deus
aliquo munere redimatur a laice
per illum tex istum infra quod si clericus
obligauit se parrochianis ad ali
quid ... pro decimis ad quas obli
gatio est ita al's in fo respondi ...
de hoc esse quod ¶ No 3o ibi de areis
vel de ortis et quod appellatione do
mus non venit area vel ortus licet sint
iuxta domum Nam hic ponuntur ista ut
diuersa Fac c i 8 de dec et quod
ibi dixi ¶ Et vide quod no xii q
ii in c si et dic ut ibi no et tex
in c i ... de testa ¶ Nota
ibi pt ecclesiam quod de dote ecclesie
computatur seruitium ecclesiam Et ex
hoc infertur ad questionem istam vtrum
debeat solui decima ex dote ecclesie
Et tandem glo concludit quod sic si
prius illa bona erant tributaria et
singulariter nobis ista glo nec prima
quod tradens obliuioni et ea alle
gauit glo contra in c nouum ...
8 de decimis Sed hosti et ioh dor
sequuntur istam glo quod ... in ...
reperiatur quod ecclesia aliqua debeat prestare
decimas per constitutionem nouam ecclesie

¶ Vide c quod pt a ... quis ... ... pt ... ... pt an possit augeri et an possit
minui ... et quibus causis fieri pt ... ab ... ... et quando debeat ... et
... et a quibus ... ... quod ... de ... ... quod ... et
de fine ... ... sit ... ... de censibus

¶ Federicus de ...

... ... usque ad ... hic dat
intelligi ubi ... de censibus
... ... tributa ...
... de procuratoribus ...
... ... usque ad finem ...
... ... in ...
... ...

non debet imperator in gloria generalem suis dispositionem alicui quod
In iure canonico opponam ut patet q
i extra de c quicumque dicit Iacobus in dictis
c nonne terminus// In glo in verbo mansi
in si. Alii dicunt quod est tanta quantitas
terre ex qua potest vivere rusticus
cum tota familia sua qui innuat tex
quod non minus debet habere ecclesia pro do
te quam sufficere possit rustico cum fami
lia sua. Alii intelligunt quod mansus
appellat predium ex quo percipi
tur vinum et panis ad eukaristiam
conficiendam et ita exponit in glo
in c secundum canonicam propinquis q viii
et hoc dixi ut fugeret quod formari
posset cum omnis ecclesia solvit tributum
in c tributum verum q viii et c si
tributum et in c magnum xi q i for
tius ecclesia tenetur solvere tributum de pre
dio ecclesie dotali cum omne predium sit
tributandum imperatori ut in dicto c
magnum et in l imperatoris ff de
publi//Alii ut Innocentius et hic refert
glo in dicto c secundum / capiunt mansum
pro dote ecclesie/debet esse exemptum ab
omni servicio temporali. Alii aliter capiunt
secundum quod intelligo modo predio quod dote
Sed hic ego quod licet ecclesia sit
exempta ab omni servicio temporali ex
dote sibi collata. Et dicit Innocentius
hosti et Jo an potest colligi hec dis
tinctio quod aut bona collata ecclesie
pro dote erant tributanda ipsi pro
no et simpliciter ea conferendo ecclesie pro
dote ~~cadunt tributanda~~/ videtur
remisisse illa onera//vel de novo
imponit et non valet impositio
nec redemptio quia est contra ius ut h
sed lex non dubium C de legi/Et
quod non in c sigtu de preben quarto
intelligendum modo predio quod continet
sibi servitium contra dotem neutraliter
tes sed hic in meliorem sola de manso
Et ideo si conferret amplissimam do
tem videtur quod de consensu episcopi pos
sit aliquid sibi retinere ut in c preci
e quod ibi dicitur secundum ti prero//Aut hec
predia erant tributaria aliis quam pro
no et tunc aut proconsul assensu dominorum

Et videntur domini remisisse ius quod
habebant ut in l grave ff de pignoratitia
actione quod ego intelligerem in dote ne
cessaria pro ut supra dixi alias aut vide
mus consensisse vel misceat cum onere suo
avium ut in l sicut ff quibus mo
pig vel hypo sol/ubi patet quod si cre
ditor habens rem obligatam consentit
ut vendatur non per hoc videtur remittit
tere ius suum sed fac c ex litteris de pig
no/Aut domini non consenserunt et non valuit
quod agitur in c potuit de locato
Et non hoc dominus alia per hoc concedit
c potuit ad predium tributandum si
aut domini consenserunt credo distinguen
dum quod ut distinguit glo notabilis in
dicto c secundum canonicam quam videas et
tene menti. Item scias quod fundus ubi
edificatur ecclesia debet esse omnino liber
idem et cimiterio. Et idem in agro
unde percipiuntur panis et vinum
pro eukaristia conficienda ut c tertia
glo in dicto c secundum nec patronus pos
sit sibi retinere aliquod tributum ibi
et sic intelligere Innocentius in c verum de
fo compe/Sed doctores hic non attingunt
quando de tributo debito imperatori
vel patrono vel alius non potest alie
nare predium sine onere tributi ut
in dicta l imperatoris tex vel in l plus
C de sacro sanc ecclesiis canonicam cum vi
qui quod ecclesia teneatur. Et idem sentit
glo et archid in dicto c secundum Sed glo
in dicta l placet et in l de his C de
episcopis et cleri dicit quod illa iura sunt hodie
correcta per auctenticam Item nulla communitas
et ibi quod non plus habetur in dicta l pla
cet dicit enim quod aut loquitur in one
ribus extraordinariis non autem in tributo
Et de hec opinione plana videtur re
tior de subtilitate iuris quod cum omnia
predia essent obligata imperatori ad
tributum solvendum ut dicta l impera
toris quod ibi non remiserunt in
eum cum onere suo et nec multum ad
ducit ad hanc sententiam dispositio veteris
testamenti ubi deus voluit ut leviti
haberent partem in terra promissionis sed
sola quod essent contenti decimis et primi
tiis unde constat postmodum habuit ecclesia

non ex debito sed ex gratia ut fidelium
deuocione concessum est ut non sub rubrica
de decimis ffideles [igitur] subiecti de-
uenti illa bona esse non possunt
cum hoc fecit in preiudicium Imperatoris
Et hanc sententiam multi canones prima
fronte videntur approbare vero quod viii
questione ii et dicit c tributum et c si tributum
et c magno pallio Et ad ista tex pre-
dicit quod dei iudicij mei sui absque ullo
servicio sibi nomine imponendo vel
imposito sed proinde pro ab illo predium
liberalis ut quod est tributum alterius quod Imp
ero // In glo in v quod contradictio in si
Glo p vo contradictio

Si quis quod sequitur appellare contradictio
dicit doc quod contraxerunt subsidium de
quo in c cum apostolus de cen der c alijs
iudicibus ecclesiasticis ut in cathedratico
et similibus ut in c sequente de offi
ordi vel si onus antiquitus fuit i possessio
tum pura pro ecclesia in fundacione cum
consensu preterea pro c predicta pall ergo
ego hoc ultimum est singularem pro ut v
dixi // In glo in v seruicijs ibi
dicit sensus glo ultima si dicit c quod si
vel ad dotem ecclesie aliquid donatur
esse tenetur tamen ecclesia persolvere dominis
temporalibus debita seruicia et hoc intel
ligunt doc et bar de oneribus antiquis
et personis quod forte predium hoc omnis
faciendi etiam quid vel solvendi sed
si predium esset feudale Nam res feudi
ecclesia subiacent laico ut in c solite
et quod ibi non de ma et obe Cy
dicit de alijs oneribus non antiquis quod
ecclesia ab illis est exempta de iure civili
ut in dicta l placet et dicta auc // Item
nulla collatio et plene not de hijs in
c non minus in de im eccl et dic ut
ibi et optime facit tex in c si de vi et
ho cler ubi patet quod est clerici de pa
monio suo non tenentur soluere ga
bellas et alia onera ad que tenentur
laici secus dic ut dixi in ante vel
ante et persona et vide quod dixi
d c si

Nullus christianus Solucio
tributi arguit subiectionem
h d Casus dicitur h quod ponit ciuitatibus
ius subdita dz esse et in signum subiecti

onus dat tributum // Non primo quod ordinaria
recognoscat superiorem seu de iure re
cognoscere debet et intellige de ciuitate
subdito proprio Nam christus habuit cen[sum]
et tamen non fuit subiectus alicui pro[pter]
cum ipse esset princeps terre iuxta illud
psalmiste omnia posuisti sub pe
dibus eius et vide ad hoc glo in c
magnum vi q i Nec obstat quod christus
soluit tributum de quo multi lacius fa
ciunt magnum festum quod hoc non fecit
ex debito sed ut generet morem conve-
niendi patre ne alios scandalizaret
ita dicit tex non quem semper nobis
memini in c Iam nunc expon q i et
glo in dicto c magnum // Item nota quod
nemo in hoc seculo preter ecclesiam acephalus
quod recognoscat aliquem in superio
rem saltem papa concedat c nulla
lex ubi dixi hunc singulariter dicit
Inno in c bone ij de de postu pla
quod in superiori prelatos ipse ideo quod
scribit quod sunt nec in dominio nec
com vicarium cum papa teneat locum
vere dei in terris ut in c ij de trans-
la pla // Item nota quod solutio tributi
quod sit superior non inprobatur a lege
eius canonica primo quodammodo pa-
pirum ipsius est approbauit dominum soluit
et dominus dixit reddite cesari quod sunt cesaris
etc // Unde non tex in dabile quod so
lucio census est probacio subiectionis
in quod aperte facit c vererim in de
priuile ubi recepta sub protectione ipse
soluit censum non in signum subiectionis
i mediate sed receptionis in protectione
So dicit Inno quod est probacio subiectionis
quo ad aliquid non tamen plene proba
cio subiectionis // Quod inducit probandum
quod presumpcio sit subiectio magis sed
ideo quod plene non probet vide
quod legitur et notatur in c si de m
post et ipse et quod ibi dixi Et pro h
dico bal male dixisse l solet ff de
offi procon ubi dicit quod si probat
una ciuitas soluisse pro vel ante re
sua alteri esse pro hoc probatur esse illa
forte ei subiectam et ipse met bal
alibi sensit contra et ut plene dico in
dicto c si fiat est aperte c quoniam in de

de reli do p̄m ubi solui census in sign̄
propter libertatem at g° solucio census
equiuoca possit ex equiuoca ad inita
simplex probans alterum ꝯstrie no
ꝓbat ar in c ꝑuria de proba

Licentes Non pt eps no
uū censum impone monasterio
Casus Quidam abbas ꝗsta est
dnō ppe q eps noue nouat ꝯsue
tudines sive ꝓstiones monasterio suo vo
lebat impone vn̄ mādat cuida
canonico vt sup hoc veritatem inquirat
et si abuero hic imposita nō fuīt de
cetero nouit impoi nō ꝑmittat
No incta glo i q ꝯspiracione ꝓsbri
qui ꝯprehendatur epus Ita quilibz
epus e ꝓsbr nec aliꝯ pr ee epus
vt in c ex leis de decl pla quirino
et btus petrus scripsit se ꝓsbrum vt
in c legimus leiiii di et olim nō
erat diuersitas in noie int̄ epos et ꝓsbros
omnes enim appellabantur ꝓsbri vt
in c olim leiiii di // No 2° arm
q monasteria exempta et dnt ab oi
bus et ꝓstationibz ꝯ hoc r q i r i et
q in c nō cetera / In glo ij in fi volt
g° glo q ubi sīt opi nō dr debet
sequi media opiom̄ G, tn dr hoc
procede in alia opio eēt ꝓbabi
lior Ita vt not Jo an in c i de ꝯsti
et q̄ opiom̄ quas possumus inducē
et debemus si pr falsitate quiri Et
fmas q hoc recomēda ꝯ quo glo
multa allegat nō pr declar i ꝑ
regulas q dfinivit ꝑ multas
mas vn̄ e arounda et dendend'
fm subiectam mas

Licet multis Leius nō
tenentur ad munera ꝓsbra
vel sic Leius et paup ad collectas
non tenentur In glo ij in fi Vel sic
te iste leius erat de tpali iurisdic
cione scdo habent vera sit ad ꝓsoam
in c si dubitis de appel
Casus Quidam leiij ꝗstive dnō
ppe q ipse ꝯpellebatur ad solue
das collectas Pntr cu aliis nō ha
bendo ꝓprium ad resistendū sua mādat
ppa epo loci q hoc fieri nō ꝑmittat
ꝯ iniquū e cu q talis afflicto est in

collectas affligere cu debut ꝑꝑria ex collectis
si esset necesse subuenire // No ꝑe
ex alijs solucioibus glo q miserab
biles ꝓsone q nimis grauantur in
collectas ꝑnt implorare auxilium eccle
siae c significantibus et q° ibi no de
offi dele // In glo fi in fi Concludit
g° glo duo ꝑmo q a muneribz ꝓsonalibz
excluduntur ceci et alij morbo
laborantes // 2° q alias ꝑuilegium
ꝯcessum pri non trāsit in filios // Cir
ꝑmū dic clarius q quedam sīt munera
ꝓsonalia i q imponunt ꝓsonis qda
realia q imponunt rebus A ꝓsona
libus excusant isti ceci dominoq lu
mine et morbo laborantes vt in l i
C qui morbo sepa lic ex // 2° casu
aut sīt munera ordinaria et nō exau
santur nisi princeps velit eos inpediri
C de vera mune et de mune ꝓso
ꝯi proui // Aut sīt extraordinaria et ad
illa nō tenetur l i C de superindicto
sunt et indiciarii lerpie dif // Circa
aut sīt munera ordinaria dic q illa
q imponuntur a principe vel a le
ge de quo plenius ꝓbat in l hiij
q ff de iure imm // Circa ad 2m not
q ꝑuilegium ꝯcessum pri trāsit in
filios dic post Cy l ij C de epi
et cler q q ꝑuilegium ꝯceditur
roe dignitatis innate quam ꝓpter of
ficij seu ꝯfessionis quam ꝓpter necess
sitatis // Primo casu trāsit in filios vt
l femine ff de senato Ita si pater
nobilitatur roe dignitatis hoc ꝑ
uilegium trāsit in filios de quo dic
dn ut plenius not in l i C de dig
to li xij 2° casu trāsit in filios ꝭ
in vitā pris vt in dcā l ij vbi e
casus q ꝑuilegium quod ꝯceditur
cler trāsit in filios legitimos pre
venientes G, in 3° casu nō trāsit de
quo hic e glo vbi vide

Peruenit Non debentur
census aliq causa turbat
vel ad eū sic / petens censum
debet causam exprimere hoc In glo ij
in fi hoc glo in effectu ꝯcludit q
seruitia ac seruitutes seu census
et similia ꝑnt acquiri spacio xl annorum

No ꝑ
No 2°
Circa ꝑ
G abbas

Nota glo ij in fi vt
forte iste cecus erat
de tpali iurisdic
cione scdo habent ad
sit ad ꝓsoam vt in c
dubiis de appel et no

No q sīt ꝑ munera
ordinaria

Nota ꝑuilegium ꝯcess
pri trāsit in filios

Circa ad glo
in glo ij

sine alio titulo dummodo ius quod non
resistat dicit enim quod in petitorio debet
exprimi causam quia sufficit pro
bare ex solo cursu tanti temporis et hec
materia difficilima est et aliqui posuit
hic Jo. an. extra de test. per C v l. vetus dominus
C. de pac. bar. plenius et vid. in l. cum
de in rem vers. ff. de usuris Et vide
per hosti. ti. de eo quod sed quidem tempus
Et concludendo aliquam hic contra vel
late tex. et glo. dicit quod quando constat census
debere licet causa non sit expressa
quando non constat vero debeatur / primo
casu per consequens competit et idem intellige
de aliis servitutibus hoc probat in c. cum
l. ubi testator mandavit sine expres
sione cause ut predicatur una dare
tur singulis annis fratribus eiusdem
loci Et idem ubi constaret ex statuto
vel privilegio indulto per sedem
apostolicam vel consuetudine et hoc voluit primo hic
vero in tex. ubi non constabat quod iste
census aliquo modo deberetur // 2° casu
cum non constat quod debeatur
si solum probatur prestatio annua facta
longo tempore Et tunc aut agitur possessorio
aut petitorio primo casu dicit
primo hic quod non habet locum iste tex. quia
quilibet est defendendus in possessi
one sua ex quo non vi nec clam
nec precario est in possessione ar. in
c. querelam de elec. ubi bo. tex. et
in c. eam sententia de cen. po. et quod
et nota in c. si e ti pe ge quo in quo sol
tus est capere censum vel aliud simi
le // subtrahit de novo agitur
possessorio ut sic continuam ad primam
viam possessionem et in ea defendatur
donec declaratur quo super petitorio
Et hoc dominus sensit primo quod super
prestationibus annuis potest agi possesso
rio Sed tamen in hoc distinguere quod ut nota
in dicta lege si certis annis et c. si que
lam et hic quod aut est prestatio non personalis
et non potest agi possessorio ~~Sed in hoc distinguere quod~~ Cum non
sit dare petitorium ar. hic ita nec
possessorium nam petitorium et posses
sorium sunt duo correlativa unum si deest
petitorium ergo et possessorium l. i ff.

de acqui. pos. nam non possunt possidere
persona liberam ideo frustra agitur
possessorio quando de an. in d. c.
querela dicit quod in iste prestationibus
annuis est recipienda ad statum ad quem
esse fuerit quilibet se restitui ac eorum quod
non ... quod ... nullus et in glo. per c. in
fine de except. / contra tamen tangitur tex.
opponitur indistincte ut nota in dicta
l. si certis annis et per bar. in
l. si ff. quorum bonorum et hec opinio
videtur verior de iuris subtilitate
// Aut census est realis eo quod solvitur
ratione rei et tunc potest agi possesso
rio // Aut non possideamus hoc casu
persona et iste est casus tex. in d. c. que
relam ubi census petebatur ab eccl.
et ratione ipsius Et sic limita dominus Jo.
an. hoc Si vero agitur petitorio et hic
considerantur 3es casus principales quod ut
voluit bar. dicta l. cum de in rem vers.
quod quando in petitione quis fundat se
super solo cursu temporis ut quod prorsus
ignorat tamen legitime constitutionem ipsius
census // Aut fundat se super causa
legitima quam tamen solum probat pre
sumptione per cursum magni temporis Dicit
quod et 3° allegat titulum magis limitationem
quod dicit confirmatur et validatur ex cursu
temporis primo casu aut allegatur prestatio
tanti temporis de cuius initio non est memoria
et optinet actor hoc probando quod
presumptio est ex cursu tanti temporis quod
ex causa legitima census fuit constitutus
vero propter diuturnitatem et quasi impossibi
litatem consistit iste ab expressione
cause cum in talibus non sit memoria
et cursus tanti temporis habet vim tituli
ut in c. i de prescrip. li. vi et in l. hoc
iure § ducte aque ff. de aq. coti.
diana et estiva facit et c. super quibus
dam infra de verbo signi. sufficit
2° isto casu dicit pro eo talem censum
ex iusta causa ab initio constitutum et
hanc opinionem tenet hic Jo. an. et bar.
in dicta l. cum de in rem verso et glo.
in q. i. nullus et in c. seminantem
q. vi et hoc casu non habebit locum iste
tex. et tenebis menti hoc dictum quod
cotidianum nam multa mysteria ab

sufficit cum expressio ab hodie prestat per fa.

a. f.

mn

antiquo recipiunt censum a quibusdam
ecclesiis et prorsus causam ignorant per
sunt enim defendi ratione predicta Aut al
legatur titulus tempus Et tunc aut agitur
de obligando quod aut de liberatione
primo casu non prodest cursus solius
temporis et sic potest intelligi iste tex
et l. creditor C. de pac. // 2° casu aut
ius resistit liberationi et non inducitur
liberatio ex solutione non facta ut in l.
comperit C. de prescrip. xxx an. ubi patet
quod ex non solutione tributi xl annis in
ducitur liberatio secundum naturas actionum
Nam quia actiones tolluntur spatio
xxx annorum quedam xl ut in l. si
ut C. de prescrip. xxx an. et in c. de
quarta in eo Et hec dicta primo quando
titulus non allegatur 2° casu principali
quando allegatur principalis titulus et non
probatur nisi presumptione ex cursu
temporis Exemplum dicit actor pro tali
censum qui sunt impositi in signum
dationis ecclesie vel per romanum pontificem
vel debere ex impositione Et pro ad
hoc probandum induco tempus lon
gum in quo reus semper solvit comode
dubitatur Utrum titulus allegatus
probetur sic presumptione et si reus
haberetur non esset questio Et hoc casu
sunt opiniones ut notatur in dicto l. cum de in
rem verso Sed ponendo opinionem
ordinem concludo quod aut ius reus resis
tit et non sufficit allegare titulum
nisi probetur pro hoc dicitur c. i de
prescrip. li. vi et dicto l. comperit Aut ius
reus non resistit et tunc quia agentem
seu solventem presumitur titulus alle
gatus si solvit spatio xxx annorum
ut probatur in dicto l. cum de in rem
verso ubi dicitur quod si quis solvit
usuras per decennium et tunc desistit
solvere facit actor allegat promissum
vel per solempnem stipulationem fuisse
factam et probat per cursum xxx annorum
Illa quia aliquid facientem tanto tempore
de simili presumitur Caveat tamen ille
qui allegat causam ne stat contra
ossenciam Aut agitur de presumenda
causa quia parentem utputa mar
quenda fuimte aliorum rei et tunc
ex quo agitur de modico preiudicio
presumitur illa causa allegata ad
hoc quod in simili notatur in l. pe. C. com
de ubi tex notabilis iuncta glo. dicit
quod si duo fratres qui habebant bo
na communia possiderunt illa bona per decen
nium tamquam divisa presumitur divisio
licet non probetur ex cursu tanti
temporis Si vero agitur de magno
preiudicio puta de prescribenda qualitate
etate non sufficit cursus magni
temporis sed requiritur prescriptio le
gitima Et de hoc et de casu in quo
quod non facit ad intellectum c. dic ut
plenius notatur in dicto l. cum de in rem
verso nam predicta sufficiunt ad intel
lectum istius c. Et vide ad materiam
quod notatur in spe. in ti. de loca. § nunc
aliqua per lxm et lxiiii

Cum apostolus

Deliminat consilium mihi equorum
que sem duci premit prelati visitantes
et prohibet eis tunc cum venationibus
vel sumptuosas epulas querere h primo
ad usque ad § prohibemus ibi in
effectum dicitur quod prelati non dicunt quod
nomine subditos talliis et exactio
nibus premittunt tamen ex iusta causa
petere ab eis auxilium moderatum h
usque ad § sane abstineant inde usque
ad finem dicit quod nisi evectionum statu
tus in predio capituli non debet trahi
ad augendum numerum alterius solum et dico
capitulo per predicta // Casus quidam
prelati scilicet archiepiscopi episcopi et alii inferiores
cum eorum visitabant gravabant eos
in procurationibus exigendis ut quandoque
ornamenta ecclesiastica subditi vendere
vel obligare compellerentur et brevis ho
re longi temporis victum consume
rent statuit concilium lateranense quod episcopi
et prelati predicti secundum facultates ecclesie
recipiant procurationes statuendo certum
evectionum quolibet predictorum tam personarum
quam equorum quibus contenti existant
recipientes tamen gratum actione quod illi
sunt insistant ab alicuius abstineant
querendo non quia sua sunt sed quia Christi
propter quere videantur exhibet insu
per ne subditos suos ut debet exac

ceombus aggrauar presumant nisi
qn necessitas superuenit vt si ma
nifesta et racionabilis causa exponitur
moderatum auxilium ab eis poterunt
postulare vnde dicit apostolus non debent
filij thezaurizare parentibus sed econtra
In fine dicit quod dictum est de pcuratio
nibus et procuracionum et euectionum sum
tollerancia in illis locis in
quibus ampliores sunt redditus in
pauperibus locis illa teneat moderatio
vt maiores non debent aggrauare et illi qui
pauacioribus equis vti solebant non
credant sibi predictam indulgenciam fore
concessam // Nota primo quod procuracio et
que predicantes quo minime vt pocius
quantum que sua sunt quam que ihesu christi
et ve indigent nisi pro necessitate
petere quod non est magnum si ab eo
metuntur temporalia qui seminat spiritua
lia ad hoc c si episcopus de offi ordi li vi
// Nota secundo quod scholares qui repente
consumunt id quod sufficeret ad vite
longi temporis sustentacionem sunt
compendendi vt semper aliquid in fine
anni supersit unde consilium inusitatum
sui alimentorum ff vbi pupil
educari debeat // Item nota quod quilibet prelatorum
qui potest subditos visitare
Et quod dicit de archidiacono et
decano habet respectum ad consuetu
dinem quorundam locorum in quibus
archidiaconus visitat aut sine episcopo aut
cum episcopi Et potest dici quod quilibet pla
nus habens iurisdictionem potest visitare ad
hoc c in singulis et de statu regu
Et nota ex textu quod archiepiscopi et episcopi
sunt magis honorandi quam cardina
les et intellige de cardinalibus
non episcopis Nam maior numerus equorum
permittitur archiepiscopo et episcopo quam car
dinali Et hinc est quod alibi dis
putatur Nunquid episcopus sit maior
cardinali de quo vide vide hosti
et glo in c quasi ij q vij et per
hosti in extra c ij et de elec // Nota
in glo prohibemus regulam generalem
quod nullus prelatus circa personas potest im
ponere collectam subditis // Nota secundo
casum exceptum a regula quod vbi
subest causa racionabilis et manifes
ta potest episcopus imponere collectas subditis
moderatum auxilium a subditis hodie quod
in vulgari appellatur caritatiuum
subsidium // Et nota quod non sufficit cau
sa racionabilis nisi sit manifesta
et colligitur ex hoc et ex textu quod caritati
uum subsidium // Et no q no sufficiat
non solum semel sed pluries ab eodem
episcopo potest exigi dummodo subsit causa
racionabilis et manifesta quod
satis probat littera ibi aliquociens etc.
// Item nota quod episcopi et alij prelati possunt
dare donare de suo suis subditis quod
ab eis recipere possunt dicit thesau
rizare filijs et non econtra Item nota
ex fine textus quod constitucio edita ad mo
deracionem non debet ita intelligi vt
indicat largiciam et excedat an sit
solitum fieri c si in de re iij signum et c
si mei de dote post diuor resti
// In glo in verbo contenti vbi tenet for
te summa dicit Immo quod licet hec expositio
sit tutior tamen verius videtur summam
non tenere dicit tamen quod abbatem
consilium vt imponatur episcopus appel
lacione saluando expositorem potest
sic distingui quod // Aut enim episcopus
exprimit quod subditus non consulit eum
recipere vltra numerum euectionum hic
contentum et tunc exactio tanquam lata contra
ius expresso inuenit errore vt in c per
tuas de sen excom et in hoc casu
potest saluari hoc c cum quorundam
allegatum in glo vt sic contineat
ius et non indulgenciam // Aut error
non fuit expressus in summa vt puta
quod exprimit subditum quod nolebat
eum procurare et tunc aut notorium
est exactorem fieri quod noluit recipe
vltra numerum ij statutum // Et credo tale
exactorem non teneri cum sit notorie
iniusta ad hoc tamen cum glo in c de
summo in c fraternitati i de feudis
et in c ij de dila nisi aliud dicat
in summa excomunicationis Nam quidam volunt
sic dicere licet archid in c venerabili
bus de sen excom li vi quod excomunicacio
sed quantumcumque iniusta nisi error
sit expressus in summa Et sm dom

plus m placet in c rona si in uni
uersitatem de sen epo li vi et vi
de quod dicit in c nil retra si de
sen et re illdi Aut no e notoriu et
tunc sz sntia licet sit iniusta et sic
procedat oppo glo // In glo in verbo
rationabilis in fi Et dicit doc q
superior hoc tunc accipit si sub
diti agunt contra epm Si vero epus
agit contra subditos tunc eligunt arbi
tri ut in c si clericus xi q i Sz ista
hoc queritur Itaque subditi pnt appel
li contra causa rationabili ad hoc
caritatiuum subsidium exhibendu vi
primo q non q tex dicit in caritate
hoc ee petendu Dic qd tenet op
posito na a principio debz caritatiue
postulari et sic debz intelligi Sz si
caritas no pfint adhibenda e po
testas ar ex di c et qui emen
dat et pro hoc facit q in pnd s
prohibemus prohibet epos tallias
et exactores postea ex causa vo li
causa sustinet // Quis aut erit
superior in hac exactione subditorum
dicunt aliqui ut offert primo q archi
epus alii q ppa Alii q ipe met
epus qui petit quod videtur
plus placere primo / Dic dummodo
petat ex causa rationabili cui
deneri nec subditi nimium graue
tur Si aut subditi referret qsti
onem q dicendo nimis se grauari
vel causa nsi ee rationabilem
tunc dicit adiri vel superior modo
q dco // Et plures causas legiti
mas petendi hoc caritatiuum subsi
dium vide p primo in c i e de
statu regu Et vide glo p qm
c vnico q dicit no ee iustam cam
si epus vult ire ad ppam vel ad
principem Sz contrarium tenuit primo in
dco c i dicens q si accidit
p eor vtilitate seu pro vnitate ec
clesie sue q tunc poterit petere
moderatum auxilium et intelligo
qn no pt p se Et hoc videtur
sonare illa vba moderatum auxilium
et in q caritatibus // Itaque aut pos
sit pscribi Item q pte hoc subsi

dium est in facultate superioris sed
in hiis q sunt facultates non est
pscriptio vt dixi in c ex pte de cens
pten no p C p in l n c q sit longa
consue // In glo in vo exactiones i
si ponderas istam glo illa sonat duas
opi in questione q pt eande contrar
Itaque plati inferiores epis possint
ex ca rationabili petere a subditis
caritatiuum subsidium sicut facit eps
Et qz glo in y opinione tenet q
sic Et idem tenet goff et philip
Sz pet abbas et hosti senciunt op
positum qui dicit hosti nullas collectas
seu exactiones facere pt nisi in hoc
sit priuilegiatus vel hoc hat ex
tra hoc vide qd not primo in c cu
et plantare de priuile et sicut qsi
lo xxviii // Expira glo queris qt
diebus pt epus morari tpe visi
tationis apud eandem ecclesiam tex
in c placuit x q i dicit q duo
bus diebus et in primo die debz
habere clerum in 2a sinodum Sz tepi
c nil cerea x q 7 ni dicit q p
vna diem et misericordiam illorum
capitulorum sunt opiniones Alii dicunt
illud c placuit sit correctum p c n
cerea Alii q in die aduentus habet
clerum et in sequenti die de mane pdi
cabit ad ppm et recedet et stabit
in effectu cptum granariis p vnu
diem Alii dicunt q visitacio in
cipit a cena et finitur in prandio se
quentis diei ita q pt dici q stet p
duos dies q attingit ptem vtriusque
diei et q p vnu dies naturales cptum
tpis Illud aut e verum vt not primo
in c i s e n li vi et Io an hic q
si causa rationabilis exposcit pt
diutius ibi morari trahi q si ex
causa rationabili pt redire ad
locum visitatum vt in dco c i fortius
poterit ibi mora continuare et q de
beat facere platus tpe visitationis
vide bo glo tex in dco c placuit
q spe plenius et ti

Prohibemus

Nouos census eccle impo
non potest nec antiquos augere

Marginal notes:
Ep vult
Responsio
Contra subditi possunt appellare
Causa caritatiui subsidii
forme
Glo pt verbo exactio dupliciter
Quod plati inferiores possunt petere caritatiuum subsidium
Responsio
Quot diebus pt epus morari apud eandem ecclesiam tempore visitationis
Quod facere debet platus tpe visitationis
An possit pscribi
"et caritatiuum subsidium de a b q q caritatiu n pt pscribi

h ꝯ primo ponit duplicē ꝓhibitionem quā iustificat 2o ponit decretū ibi si qͥs ꝯͣ eo // Casus

(margin: No[ta] primo)

papit gal lateren ꝙ archiepi epi et abbates et alij plati nouū censum nō imponat eccli͂s nec veteres augeantur nec ptem pventū illum eccliarū suis vsibus appropriare pṡumat si libertate supiori͂b ꝯsuet qͥ si voleris a suis supioribus ꝯservare [illegible] tu̅ fecere virtutē [illegible] // No primo ꝙ nullus platus cū ꝯsensu sue sit regularis sive secularis pt imponere nouū censū vel antiquū augere in eccl̄is sibi subiecta et hoc intellige qn platus vult imponere ad vtilitate sua non enim debet auctorizar in sro ꝓposito ut in c 11 de rebus eccle nō alienandis ad utilitate alterius eccle sub subiecte causa rationabili hoc poterit ut nō sumo hic et facit a contrario c plea et c cū clerici et c suggestum est Et intelligo de plato qui habz ꝯpalem iurisdictionem ccam in subditos alle // No 2o ꝙ huius eccli͂s subiecta non pt virtute ptem proventuum Et de epis dic ut in c ut nem in si ꝯ vt certe benedicte abbatibus et alijs plati regularibus vide bo[nifacium] textum in cle ꝙ regulares ꝯ i de supple ne pla vbi ꝯcluditur ꝙ qualiscūqꝫ sit locus subiectꝯ abbati dummo nō sit de mensa ipius nō pt ptem redditum sibi retinere // No vltimo

(margin: 2o No[ta])

ꝙ illa regula quod tibi nō vis fieri alijs ne ꝯferas ipse et ꝙ illa quod q̄ritis in illis vobis faciant homines eadē facite illis i di lumen in gemius // In glo in verbo nec veteres in si vult h' glo ꝙ census pt augeri auctis facultatibꝰ eccle censite Sꝫ glo sequens hoc limitat vt procedat respectu pensionis seu ꝯpdationis nō aut respectu census Et tene menti ista glo sꝫ non reddit rōem nec doctores explicant Sꝫ dic ꝙ census ideo non augetur ꝙ aut soluitur supiori et e sign

(margin: No[ta] hic illud Jac. ꝙ tibi nō vis fieri)

(margin: Quod queritis ut vobis faciant homines)

(margin: Glo p[er] cōo in ve[r]bo)

subiectionis nō aut refert an soluatur multū vel parū sed semp dicitur subiectio ꝙ hoc c ois ansa ē et c faciat c ꝯstitutꝰ ē de reli domi Aut soluitur platis e nō ē ppie censꝰ nec debet augeri auctis facultatibus sed ꝙ in ꝯtractu censuali tm sit dominium ex toto in re capiendo ut dicit glo notabiliter in pallium c ꝯstitutꝰ et bar in l i ff de publica Vn augentur facultates istius et nō illius cui debetur census merito non debet augeri census sed ē in pensiōe ꝙ illa quis soluit rōe fructuū quos ipse percipit de alieno sed ipse ꝯductor soluit pensionē // Vn sicut si ꝯductor patitur magnū dampnū sine culpa sua ꝯsequitur diminutionē pensionis ita si ꝙ vtilitate fructuum cum fortuita ꝯsequit magnum dampnū ꝯmodū ꝙ augmentare pensione ꝙ ꝯtrariorū eadem ē disciplina seu debz ee rō et hoc tenet glo et bar post eam l si vnus ff de maiores ff loca et vide quod dicitur in c ppe ē de loca et ad iud nō est insta e quanto // Ex hac rōe infertur ꝙ si eccl̄a fuit dotata monasterio ad vsus ppos et monasterio assignata sibi pensione ꝯcessit ea alteri dz auctis facultatibꝰ augeri pensio ꝙ illa fuit imposita rōe fructuū et ꝯpadmodū diminuentur facultatibꝰ diminuitur et idem dic in ꝯpdatiōe debita ut in c cupientes

Retenta

platꝰ seu rector eccle nō potest pxstim post mortem eccle sua ppa auctate ꝯstituere ꝯsualem ponit casū ꝯualem rōem subdens ibi non enim Casus quidā rectores eccarū collusione quadā facta cū clericis qͥ sibi in illis eccl̄is ꝓmovent soluunt eisdē eccl̄is annuā pensionem et illi cā recipiat epo ignorante qͥ in successores pensionē istā soluere teneantur Ratio ꝙ illi nō sūt audiendi in receptione pensionis si

Nemo d medietat liberalis excipit
Nota hic de offic

mictas epi vel eius officialis qui
auctoritatem prestare posset non
inveniret super hoc quod simplices
sacerdotes vel clerici non parvi census
quibus possunt constitui censuales
presertim post eorum decessum
Ns primo quod non potest alienare capella ec
clesia sua constituere censualem quod
quod non potest alienare quis rem eccle
sie sine sua solempnitate ut xvj
q ii sine exceptione sexies non potest
imponere censum at sit quedam alie
natio corporis ipsius ecclesie et sit quedam
similitudo importata// Ns ibi sed ponti
fex aut alterius etc quod auctoritate
pontificis vel alterius prelati hu
ius eciam pleno iure subiectam
potest de novo imponere census quod intel
ligo ex causa rationabili ut dicit
s c primo// Ns ibi post
post decessum/ quod simplices sacerdos
non potest eciam in vita sua constituere
eciam censualem et hoc deducitur ho
verbum postquam exponendo pro
maiori Alij vero exponunt quod i
vita sua potest prelatus se obligare
ad censum dicendum licet pos
sit se obligare personaliter non tamen
obligare eciam et sic intelligo istu
ter Nam ista est glosa expositio huius
verbi presertim ut exponatur pro
maxime ut notatur in c audite
de elec Nota ex glosa quod posset eccle
sie ledi de facto quod posset adduci ad
consuetudinem sicut quod non in c
pervenit de arbitris

Eclesijs

Preterea vel sic ecclesia de
manu laici per se erecto episcopus non
potest ob hoc censum imponere ut
intelligas ratio dubitandi sicut
quod sicut ipse fundatores vel propter
libertatem potest episcopus eciam censum
sibi constituere ut in c constitutus de reli
domi et in c pte ad ii de iure pro
vincia videbatur quod si explicat ec
clesia de manibus laici ei ea
si de novo adduceret ad libertatem
quod in expensarum benefici posset
imponere novum censum Sed contra de

adducitur quod episcopus ad hoc ad hoc te
nebatur ex officio suo et in
necessitatibus non liberalibus
sicut ut in l cum legatum ff
de ali lega Et ex hac ratione ns
quod facientibus aliquid laudabile ex
officio suo non est nimis impe
dendum premium Et sic ad questionem
promittitur dum premium bapti
zanti dum ex baptismo capienti Et
videtur quod non quod ad hoc ex
officio tenebatur sic lex cogunt
ff de offi pro si et c i de offi ordi
qualiter aut reprobantur iste
ecclesie de manibus laici potest tripli
citer intelligi primo de facto laici te
nebant et usufructuabat sibi
ipsas eciam vel ipsum inde pro
nati quod sunt liberi per laicum concessum
sum epo ad ipsius instantiam vel
forte census debebat pro novo laico
in quo suo ingenio episcopus eam
liberavit et non est ut quis intel
lectus teneatur quod verus bonus est

Casus aliqui laici tenent
ecclesias epi liberant eas de ma
nibus laicorum quod ecclesia plus inde
haberent debeant in iste casu ex
in aliis sicut glosa quod nulla exac
tionem imponere eis potest nec
debent pro cathedratico et omnia
alia iuris quod alijs eccle imponi

Novitamus

nova pedagia sine consensu
principis imponere tacione privata
primo ponitur plenius 20 pro
ubi si quis Casus Nova pe
dagia sine auctoritate regum vel princi
pum constitui non dicitur et quod ipse
vel coronae aut populi
Ns primo cum casum pertineat
regibus et principibus Nota ad eos
duntaxat spectat imponere nova
pedagia superiores vero domini temporales
possunt imponere hec pedagia
de novo Item ibi donec satis
faciat quod ex eorum exactione pe
dagij illicite impositi subiacet vi
tuperationi Ex quo infero quod tales
domini non pro de tali pedagio

Ultio no.

No. qsid rapio

fuit elemosina iur. no. in c. eptis
missis de deci. prim q. v. i fin.
// Ultio no. casu in quo eccl. exig
iurisdictionem in laicos scilicet qui impo-
nunt nova pedagia ultra antiq-
uitus. Na. ex quo eccli. vocat laicos
transgredientes ergo licet in eos iurisdic-
tione ~~pt. laicos scilicet qui imponunt~~
~~nova pedagia~~ exercitando non
debet fieri id contra subditum vel fo-
ri sortientem ex delicti. Sed hoc
quod dixi in c. quod clerici de fo-
ro compe. Sed quod quod dicatur pedagiu-
// dicitur so. an. quod est quedam pestatio
que fit a transeuntibus pro rebus que
vehuntur et quia solvitur pro pso-
na et alio vocabulo appellatur
iure civili vectigal quod solvitur
pro hiis que vehuntur i. portantur. Unde
pedagium et vectigal ex imponitur
de quo aliquid not. in l. i. ff.
de publica. // Item dicitur tributum
et census et si solum principi non
pe. dicta. ml. tributum et censum ut
no. in dicta. l. si. i. Sed privato quia
solvitur census pro re censuali de
quo dixi in c. constitutis de reli.
domi. et tunc tributum differt a
censu. // An autem clerici debeant sol-
vere pedagia seu vectigalia ex
licite statuta pro duos speciales dic
quod non quia pedagium est onus per-
sonale et persona clerici nullo modo
est subiecta laico et hodie dic
ut hec in c. quamquam de censibus li.
vi. et in cle. prim. e. ti. // Et ex ho
inferetur ad questionem. Nunquid cle-
ricus potest licite fraudare pedagium
seu vectigal. Dic quod necdum clerici
sed etiam omnes conversi licite defrau-
dant seu non solvat ex quo non
est legitime imposita quia ideo cadit
hoc ubi esse fraus sed potius
quis evitat exactionem. Sed ipsi
cives qui de consensu sibi imposue-
runt non licite fraudat quia in
eorum preiudicium bene potuerunt ho
statuere. Et hec sunt de mente bar.
in l. vectigalia ff. de publica.
// Aliud opponitur quod lex in eo quod

permittit quod de consensu regum et principum
licite imponantur pedagia. Nam
videtur quod solus imperator possit ista
solum imponere ut in dicta l. vectiga-
lia et C. de vecti. et commis. sed quid pro-
ad idem c. super quibusdam § de
verbo sign. ubi textus excipit impera-
torem et reges nomine regum expo-
ibi hosti. i. romanorum. Nam post elec-
tionem et ante coronationem non appella-
tur imperator sed rex romanorum. // Eo doc.
non solvunt hic contrarium sed puto tex.
intelligendum dupliciter. Primo ut
intelligantur secundum quod intelligitur
dictum c. super quibusdam ergo potest in-
telligi de regibus et principibus
qui prescripserunt hoc ius imponen-
di pedagium seu alia ona. Princi-
pis. Nam hodie omnes reges insulas
prescripserunt in eorum regnis hec iura
imperatorum quo modo potest hoc esse
ut imperator ut in fili. notat in-
no. in c. cum § de fide instru. et
bar. in l. infamis ff. de publica.
iudi. et sic videmus in aliquibus
communitatibus Italie que viden-
tur hec prescripsisse in quo tamen bar.
videtur contrarius ut ipse no. in l. i.
ff. de aqua plu. arc. et dicta l. vec-
tigalia seu vendita et dicta l. infa-
mem. Et sciat quod ut prescribatur
contra principem requiritur tempus
de cuius initio non est memoria ut
in dicto c. super quibusdam. Sed contra
inferiorem qui habet hoc ius non
requiritur tantum tempus ut not. in
dicta l. Vendita.

Vta cetiã

Cui per collusionem consti-
tuit ecclesias censuales ~~ipsa ante~~
~~epi nec dnt~~ illa privabitur primo
excessus ergo pena ibi precipitur.
// Casus quidam clerici vel que-
busdam religiosis seu alicuius episcopi
unt collusionem constituendo eis
censuales ecclesias quas tenet ut
post eorum decessum ad presentacionem
religiosorum ad easdem ecclesias filii
vel nepotes clericorum ipsorum presen-
tentur precipit presentia ut qui ...

Margin notes:

Ultio no.

No. qsid rapio

No. quid pt. pedagium

Clerici non debent solvere pedagium nec vectigal

No. contra ipsos imponentes pedagium

Sola

No. ... contra pri...

erint fac̃ talia ab eius ipsis app
posposita spolientur // No᷑ p°
penam eorũ qui ↄstituit censum
censualem citra auctem epi Ita
dut illa pinad Sz ↄside᷑o q̄ tex
iste loquitur qñ ꝑ collusionẽ ipo
nebant censum puta vt filij vel
nepotes pmaverunt postmodũ
ad illa eccam q̄ aut si cessat col
lusio dic ut dicetur in c ↄtraimus
i e // Oppo videtur enĩ q̄ isti debu
issent deponi q̄ ↄmiserunt simo
niam Ita solubant censum ut fi
lij vel nepotes ↄsequerent eccas
et sic dabant tpale ꝑ spuali
ↄsequendo ad hoc c cũ clerici ẽ de
pac et quod ibi nota in glo fi
So dic fatent̃ ↄtrariũ q̄ de iure uel
tales clerici possent deponi et ecc
religiosi deberent pinad ude pro
natus ex quo tali eo abutuntur
sic quod no᷑ // In glo i in fi hosti
dicit et bñ q̄ tex iste nõ ẽ re
stringendus ad collusionẽ q̄ fit i
indicias pro ut glo videtur intel
ligẽ sed pt intelligi generalit
qualitercũq̄ fiat collusio siue i
indiciis siue eo vñ verbũ collu
sio capitur hic late // In glo ij in
fi No᷑ glo q̄ ex iusta causa pt
epus imponẽ nouũ censum ecce
ad hoc c ↄstitutio de reli domi
et in c cũ venerabilibus i e et
idem no᷑ i e significavit si sine
iusta causa non pt q̄ vbi minuit
auctas epi nõ psumitur collusio
arm in c nisi de pben ẽ sic pt
intelligi iste tex dũ ponderat
ꝗ hic nõ interuenerat auctas epi
Et no᷑ hic glo fi q allegat

A que Si collectores ꝗ
uant eccas pinad dũ of
ficio primo expressus 2° pena ibi
qsi // Casus quidam archidia
coni faciebant collectam denarioꝝ
bti petri ꝑ archidiaconatus suos ẽ
sub tali colore eccas ẽ prochias
plurimũ aggrauabant pcipit ppa q̄
hoc nõ faciant q̄ si secus psumpse
rint id quod vident hic assertur

ab eis // No᷑ primo // In glo i ibi dic q̄
tex potest intelligi tex gnalit i
omnibus collectoribus Si enĩ ↄcedunt
debitũ fine dũ officio pinad fiat
ↄsuetũ habere dis Sz quod q̄
intendit tex dũ dicat id quod in
totum aufertur hic ẽ dic exponunt
explicat vno° pt intelligitur de in
dulgentia quorũ q̄ nõ inebantur
ex quo tenuat // 2° pt intelligi de of
ficio archidiaconatus // 3° de officio
collectoris Et sm hunc ultimũ intel
lecti sumant

Significavit Se q̃ excep
iudicium de nouo censu
imposito ecce psoluendo appellatur
iudice absolue primo ponit casum 2°
distinguendo ponit 2m membrũ ibi
Si vero // Casus monachi de
claustris elegerunt quendã clericum ẽ
nomine ad regimen ecce de silvis ipm
iudicium immediate astringentes de
soluendo eis annuatim censum duarum
marcarum quas predecessor eius sol
uerat postmodũ epus dicens ꝓpt
eidem in pradictum ordine nõ sensum
illũ eis soluere nõ p° ↄstaret q̄ auctoritate
epali fuisset impositus Sacerdos
predictus sicut h' dno ppe vnde
mandat quidam ↄtinuis si ↄstate
ut pfatur auctoritate epi ẽ nõ de no
uo fuisse impositũ pcipiat epo
vt phibiciõẽ suam relaxet Si vero
censum de nouo sit impositus siue auctoritate
sit epi fcm siue non ut appellat nõ
obstante illos vt clericum illũ a iudicio
absoluant // No᷑ primo ex isto tex q̄
solam auctoritas epi nõ sufficit ut
ecce efficiant censuales nã quadmo
dũ epus nõ valet alienare bona
ecce sine causa xij q ij sine excep
tione ita ẽ faciliũ nec censum impo
nẽ cum sit quedã alienacio similis ecce
ẽ de hoc i cũ glo i // No᷑ 2° ibi nõ pius
ↄstaret q̄ in censu ecce antiquo nõ
psumitur auctas epi nisi ↄtrarium
sit dicendum intractatu maioris vt nõ
psumatur auctoritas tutoris nõ exposse
probetur vt in l quicumq̄ ff de publi
// Ratio est q̄ solempnitas expressa

glo prima

Nota primo

2° no

Ultio no

In glo prima

In glo 2a

A pede(?) no debz quis spedi possessione spra

spra / spra

muq̄ prsumitur nisi probetur vt no
in c inotuit de eo q fuit ordinatr
p primo et p bar in l sciendum ff de
verbo obli // Ulterius no q sacerdos no
pt ecclesia in vita sua gratuite eccam
censualem q̄ est quedam alienacio
vt d dupi // In glo i ibi iuxta in
de ea no glo z fin eam contradiceret
nec in fi q̄ vero pt pelle in fi vt
auctoritas epi no sufficiat ad ce
sumdam constituendum na intelligo
q sit ea alias scrus vt d de eccl e
mi constituta vt in c eu venerabilis
je Et ex glo collige duo q ceci
dunt i imposicione census primo aus
toritas 2o q subsit ca iusta 3o sm
hosti q capitulum consentiat ar in c
tua z c pastoralis de hijs q fi a
pla 4o q si ecca cui census impo
nitur e collegiata consentiat huic
imposicioni ar c i li de rebus eccie
non alie et de recto primo c i pu
to tu q vbi causa e vrgens et vbi
causa inferior no velit consentire po
terit epus hoc facere cu consensu capit
tuli sui ar in cle si de rebus ec
no alie et in c i eo ti li vi // In glo
ij in si grossi z laurent videntur
distinguere q aut ecclesia e censu debet
z seruanda e sentencia sicut ecclesia e
non debet et prcedum e precepto
epi / in dubio debz obedire sz addi
te q p hoc no soluitur questio / constructio
tu in glo na isti inducti cadunt i
possessione h9 census q pressor h9
cencis soluat z litem sua / Re du
dor pt multiplex solutio colligi
primo q solutio solutis census sine
spra epi no potuit inferre posses
sionem i istos inductos q sine au
toritate epi census imponi no potest
Et hoc primo tenuit Inno // postea
dicit q possessio fuit eis quesita vt
in c dilcus de capel mona sz ea
clandestina e spra epi vn potuit
epus postea sciuit solucionem in
dicta 3o pt solui q hic possessio
ca cum illis vn spoliatis tali posses
sione no consequitur restitucionem nisi
probet q ex probabili causa accessi

ut possessionem vt in c ad decre
de resti spo li vi // Et no ex predicta
z ex tex pro iste oncitibus q presu
exsoluunt quz cu illis ut no obstate
illa possessione facti possit epus
interdicere sacerdoti ut illa onera am
plius no soluat // In glo si dicitur In glo si
d dicit q tpe fundatoris pt censum
imponi vt in dco c preca de sue
pro item de nouo vbi subest causa
vt no ecce in glo si q no / item pt
acquiri p prscrip vt in c cleuntatus
prim q n sz cu hec prscripcio sit q
ius opts q prescribens heat titula
et bona fidem vel q tanto tpe pos
sideat de cuius inicio no sit memo
ria vt in c i de prscrip li vi Et di
cit hic hosti q sola auctoritas epi suf
ficit ad pandendum titulum prscribe
di ar hic quod ego limitarem q prscri
bens credidit in fco q putauit
consensum capitli interuenisse secus si
credebat in eue credens sola consen
su epi sufficere q credor sult tpe
dit prscripcio vt in c duduz de deci
mis z in l incipi ff de vsucap sal
quod no in c ij de hijs q fi a pla
z in c de quarta de prscrip / sz que Census
ut hi hosti q si census ab Inno sunt
impositus sed prscripcio legitima
sublatus nisi quasi tali imposito no
iur sta et tz q sic tu q q censu
no prsoluitur vt in l cognit C
de prscrip xxx vel xl annorum / ti
q aliud e de nouo omo impone
Aliud censere antiquum ar in c
consuluit je de iudeis hoc dicitur ind
no ph na l opera loqr de censu
debito principi in signum subiec
tionis qui non pt prescribi sicut
nec subiectio / secus in censu debi
to inferiori puta prono vel alicui
ecce Non enim video causam quar
z isti censum non possit prscri
bi ex quo census e legitime sub
latus non pt epus de nouo impo
nere sine causa legitima

Oportet Archiepus vi
sitans procura ecce a mrte
vnis premie prdurari dz primo nar

rat f[ran]c[iscus] 2° difficult ibi vide

Casus pre archiepiscopum ravennatem et monas
teria de bononia ~~procuratores et pro monaste
rio suo~~ [i]ntra aliquam vertebatur super
procurationibus recipiendis tam visitan
dus abbas sancti proculi aliorum
monasteriorum de bononia procurator et pro
monasterio suo contra universitatem istam
ad apostolicam sedem accessit et super
eo ipse demum litigauit archiepiscopus di
cebat procurationes illas in aliis monas
teriis sue prouincie sibi fuisse [c]oncessas per
trium et probauit per testes procurationes
exhibitas fuisse predecessoribus suis
videtur interim archiepiscopi sue cum funda
ta et antecessorum suorum consuetudine
communia compromiserunt monasteria sup
dicta ad procurationem prestandam dicto ar
chiepiscopo et successoribus suis secundum
facultates eorum // No primo quod monas
teria licet sint exempta a lege dio
cesani vt in c. dilectus et quod ibi not
de off. ordi tenentur nichilominus ad
procurationes prestandam racione visitationis
Ex quo infertur quod falsa est illa the
orica que licet quod ea que consistunt in dando pro
uenit tamen ab ea monasteria sint exempta
de quo vide quod dixi in c. i. de sta[tu] re
gularium // No 2° quod abbas potest esse procurator
aliorum monasteriorum An autem hoc offi
cium possit exercere pro aliis videtur
quod non arg. in c. ij de postu[latione] et i.
de religiosus de proba[tione] hosti in
simpliciter tenet quod non habeat ad
instanciam potest esse procurator tamen non
repellitur sicut simplex religio
sus hoc volunt no Et vide bo glo
que facit ad materiam xvi q. i c. ex parte
ta Item in simplici religioso dicit
hosti quod potest esse procurator episcopi allegans
xvi q. i c. quam vero quod verum esset
nisi quod per iudicem apte non probatur
sed facit quod legitur et no[tatur] in q. vij
in pastoralis // Item no quod ius recte fi
natur ex eo cum ipsum per se et sic consue
tudo potest committere cum sue cum et faciat
ad questionem tactam per glo in c.
i. de consti in vi. // Ultimo nota quod ar
chiepiscopus potest visitare non tantum suam
per diocesim sed totam prouinciam et inde

rectus secularis sed ex religiosis et
monasteriis et ab eis exigere procurationes
racione visitationis et de modo visitandi per
archiepiscopum dicit ut hodie habes totum
textum in c. i. et ij li vi // An autem possit
archiepiscopus vel episcopus visitare hos
pitalia quaelibet que sunt vide per
specu[latorem] consilio xvij et adiunctis 3°
tacitis / plus quando dicantur hospitalia
~~qualia sunt vide~~ et religio
sa vt prima auctoritate episcopi fundata et
indubie visitantur per archiepiscopum
vel episcopum dicto c. i. in glo j et ibi glo
super verbo talia loca // 2° autem que non
constat quod sunt fundata auctoritate episcopi
sed habent signa et religione et pub
licatis vnde quod habent campanile cum
campana et ibidem publice celebratur
et idem / quod presumptio est quod sunt religi
osa vt not archidiaconus de consti. d. i.
nemo dicitur in c. patentibus de
priuile. // 3° ubi magis dubitabile
quando constat quod sunt hospitalia priuata
et fuerunt facta quod tunc adhuc pote
rit visitari ex quo sunt deputata ad
vsus pios loquitur tamen de hospi
tali infectorum et facit c. ij. de eccle
edifi. Ego in hoc casu distinguerem
aut vivit ille qui hospitale erexit
et tunc non poterit episcopus eo inuito illud
visitare quemadmodum nec priuatam do
mum aliquam priuati Aut ille decessit
et voluit hospitale remanere in suo
statu et tunc superior poterit illud
visitare arg. optimum in auctoritate de eccle
titul. § si quis edificatorum et facit
quod dixi in c. fin. de iudeis de dona

Rubrica

Prohibemus ex debito nouum censum
ecclesiis imponere non presumatis nec veterem
augere et si super hoc iudicium vol
uerint exceperint cognitio absol
ute prima pars narrat secunda pro
uidet ibi discrecioni // Casus
quidam clerici non religiosi habentes
prelatos in eccle[siis] volunt ad eas
vocantes aliquem permittere nisi aut no
uum censum illi imponant aut veterem
pensionem augmentent contra que laicos
et ad seculares ipsos instituendos perti

cap. Ulterius

tos suadendo vel sicut iussorda cum
one appellat p̄uem hoc ad notitia
dni ppe vn mādat q̄busdā q̄ti nō
p̄p̄ q̄stitem q̄ q̄stitutos gali sup
huis   p̄fata gali attempta
bant in ecc̄a dicant vocone ⁊ p̄sbi
tos qui sup huis mandata illicita
p̄stiterūt fuant absolui cōgrua sa
tisfactiōe imposita ⁊ q̄ q̄ formam
canonū de cetero sup hiis vide ꝑ
supposuit canonice puniātur

No͡ primo q̄ licet ad petitoez p̄roni
possit tpe fundationis eccl̄ie census l
pensio q̄stitui vt in c p̄ea de sīo
p̄ro et in c p̄ximo post tn̄ funda
tione hoc fieri non debet ut hic

No͡ 2o iuramentū nō ligat p̄sbros
in p̄iudicium iuris eccl̄ie / Itēm nō
q̄ licet q̄stitues eccl̄iam censualem
auctoritate d̄ canonice puniendi
q̄ aut pena in hōi dici canonica dic
ut in glo fi sup glo in vbo absolui
ibi vero dico No͡ glo ꝑ intellectu q̄sta
c tria d̄ de inde iudex ⁊ dic ut ibi
glo conclusio dico Et in fi glo vel dic
q̄ iste absolut q̄ro ad ruliqui opi
nionē vel absolutus a pto quod
tenent iudicet / In glo fi ibi de elec
nichil ⁊ vide meliorem glo in c
fi generali de elec li vi Et in fi glo
hosti dicit q̄ pena in hoc casu est
arbitraria ex quo alia nō ē in iure
expressa / Nec ob c cū clericis d̄ c q̄ ibi
p̄ collusionē sunt census impositus
seu institutus / Item ibi innuit simo
nia hic nō / Nec ob c quela de
iure iurando q̄ ibi loquitur de tn̄s
missiōe licita iuramenti sicut aut iura
mentum causa illicita Jo an dicit q̄
ecc̄ in hoc c pactum poterat ee simo
niacum vult dicere q̄ si iste p̄mississet
solui censum ⁊ p̄ntaretur ad bnfi
ciū p̄mississet symoniā ⁊c. sic p̄ua
retur eccl̄ia secus dic vbi post
institutioē ex simplicitate p̄mi
sisset solui censum Si aut hoc fe
cisset sub ꝑ credo q̄ debet p̄uari eccl̄ia
q̄ hec ē q̄mi alienatis indebi
te bona eccl̄ie vel obligantis eccl̄iam
pro alienis debitis de quo in c q̄d

sicut in fi d̄ de elec ⁊ in c ij de solu

Vniūs

qui tenetur p̄curare fr̄es aliq
domus obligari ad p̄curandum eo
licet illorum mūs non recusat s̄ sicud
hoc nimium grauaretur q̄ iudicis offi
ciū sibi p̄uidebitur h d s̄m intellc
marg gen p̄o contat frm 2o in
dulget et indulgentia modereatur
ibi indulgentia   Casus fundato
res monasterij belleuille ab ipso funda
tore ipsius monasterij q̄stituerūt vt
fr̄es illic dno deseruientes fr̄es sancti
        Vna p̄curatō anno singlis
exhiberent q̄ṁ ab eis nichil tene
ant sed ab initio ppt paucitatem
suam ⁊ sequentium fructum p̄curati p̄cu
ratio illa fr̄es monasterij belleuille
nō grauabat postmodum in tm̄ creue
runt eorūdem q̄ ad p̄curationem
vix sufficiunt marche q̄ pro vna
q̄suevit sicud sunt q̄tenti n̄ facula
tis / quare monachi p̄uideri sibi su
p hoc postulaverūt ipsa indulget
eis nō vltra p̄ma insuand in p̄o
curatione sunt vlterius p̄curate fr̄ibus
obligati s̄ exprimitur q̄ q̄suerunt sibi
sunt q̄tenti n̄ facultatibus sui monasterij
in tm̄ excreuerūt q̄ sine grauamine
possint exhibere p̄curationē p̄curatione
No͡ primo q̄ ad voluntatem funda
toris eccl̄ie nō solū impoi pt census
seu pensio q̄stituendi ipsi p̄rono
sed eciā vno seu alteri ecc̄e quod n̄
e / Et ex hoc et ex tex allego q̄
q̄tingere pt vnam eccl̄iam obligari ad sol
uendum censum vel pensionē alteri
ecc̄e licet non sit subiecta / Et scdo
allegare istum tex ad p̄bandum q̄ solu
census seu pensiōis nāō nō p̄bat
subiectionē q̄ nō p̄bat hoc esse
quod ab hoc q̄tingit abec vt in
c ij de tn̄sla p̄la ⁊ in l neqꝫ natu
les C de p̄ba ⁊ vide q̄d dicit in c
ij s̄ c / No͡ 2o arum q̄ licito testa
toi q̄uenit lexem vel longissimum ad
exhibendum vnam p̄curationē anno
singulis aliquibus fr̄ibus et hant
hu ē in usu oritur ex hoc obligat
vt li p̄ts fe ius arum oportet q̄ obli

gratis ad percipiendum diversum tenetur
providere etiam servitores Nam in ipso
sicione huius oneris nulla fuit facta men
tio de servitoribus et tamen ex processu tex
tus colligitur quod extra servitores provide
ri debebat prout et communiter fuit textus in c.
licet de prebendis li. vi Item nota quod
obligatio concepta sub nomine collatio
vel appellatio recipit augmentum vel
diminucionem secundum quod diminuitur vel
cressit comprensa sub illo nomine coller
tio unde si teneatur providere fratres aliq
loci obligatur ad providendum secundum quod com
munitas sive cressat sive diminuatur
Item ar. eo s. tex. quod ubi onus impo
nitur habito respectu proprium ad redditus di
minuitur et augetur secundum facultatem
redditus de quo dicitur ut in c. propter
de loco et in l. mercis ff. l. e s. glo
n. ibi suada c. honor liberalitas
vult dicere quod liberalitas habet propria
quod cladus expedit fino et sup
t. i s. de dona. Et hac solucione
tenet licet Goff. dicat quod ista erat
in possessione provisionis istius ideo
non debatur [struck] allegare
causa quia solucio non placet host.
Nam licet glosa dicat non debeat spoli
ad tunc non apparente causa ex quo
hec solucio est quae ius prei solucionis re
pete quod soluerit nisi ostendatur
causa legitima Nec ob. quod possessor
non cogitur ostendere titulum sue pos
sessionis n. q. r. in pred. quod illud proce
dit n. possessio fit communi iure ut proba.
in c. cum ecclesia Sutrina de ca. pos. et propria
ubi electores succubuerunt agentes
de proprietate iuris eligendi ex quo
nichil ostenderunt ultra possessionem
Et nostro bene hoc dicitur Sed in casu
nostro erat causa scilicet mera liberalitate
provisioni ad cuius informacionem episcopus impo
suit hec iura omnibus ipsis fundatoris et
ideo ea que dicuntur in c. pervenit s. e. in
glo. in verbo indulgencia ibi quod in
processum et non glo. vult etiam quod proce
quo fuit obligatio simpliciter concepta
sub nomine collatio unde hic provi
dere indulgencia ex officio suo
hosti tenetur contra dicit etiam quod de iure

fuit ista constructio quod non est verisile
quod quis velit se gravare in infini
tum et idem bar. brixien. in q. venne
viali Sed fino io. an. et glo. dicunt doctores
sequentes tenet primum intellectum pro quo
multum facit tex. in s. ubi dicitur
quod si antecedente facultates usque
monasterii onerati dicuntur omnes providi
secundum numerum ampliati quod non fieret
si prima obligatio intelligeretur re
stricta ad numerum tunc existentem fino
hic similem nobilem videtur restringere
tam provisionem ut fieri debeat
ex mera liberalitate processit obli
gatio secus si aliquo dato vel re
tento fuisset inducta ut subve
niendum c. donatori et non tenetur
tum ultra continuare suo unde non potest
quis ultra quam facere possit de
ducto ne egeat ut in l. nec omnes
ff. de re iud. quae cessante causa cessat fe
non lectus quod multi satis probatur
quod non debet iudex cum consulere
tum convicio providico alterius ut non
in l. contra qui aut iudicant ff. de
damp. infect. Et faciunt hec ad ques
tionem cotidianam quidam dedit fur
num seu molendinum in emphiteosim
hoc adiecto et debet recipiens continue
coquere vel molere pro isto donatore et fa
milia sua Deinde crevit multum
familia istius vel solum quod dicitur
huiusmodi teneatur coquere vel molere
pro omnibus et secundum mult. aliqui pro
et abbas dicat de iure quod sic sed
ex officio iudicis poterit sibi provi
deri prout hic supra fuit Sed adverte
quod hec ultimum est quod illa nobilem
limitacionem fino quod voluit hic tex.
sola procedere ratione proprie restrictionis quia
obligatio processit ex mera liberali
tate non autem quando aliquo dato l.
retento ut in c. nos Et potest etiam
adduci ad id quod condicio observan
da passa sepe constituit dominum provi
ut quis convocatur coquere pro
tota familia sua Nec auctam fa
milia sua teneatur prout sunt prius
Ex predictis patet colligere solucio
nem Nam ex quo ille dixes potest

questio proposita

qt se hre ad lucru s3 diminuta fa
milia · ita debz forcius depnu auctu
familia vrcomioru eadem sit desi
gnata // In glo ii in si hec no attigit glo 2ª
exe mas uc3 q ut dixi hec mo
deratio pcessit ex indulgencia sed
de iure tenebant oms sire quotu
cu siue dimimuit famil tatibz sive
auctis & de ma glo dic ut plenius
nota in c pp de loca et in c cu in
de osti

Vm monasterium

Duces ecce nisi ab hoc p
uilegiu sit exempte pcurare tene
tur legatos sedis aplice seu etia
eius nuncios nec in hoc cpscripcie
iuuatur h pmo usqz ad § sane
abinde usqz in fi tractat de modo
pcuratois ipoz legatoru & nuncioz
due st ptes pncipales 2ª ibi sane

Casus
mediolanen q quosda nuncios su
os cqsti st dud ptc q cu ipi le
gatos & nuncios ap se deuote re
ciperent et pcurent ordinari nuncios
ecce mediolanen ipos pcurare te
nuit et ad faciendas expensas
subsidiu deuecat impciri vnde
in pcuratoibus exhibendis plg
debito aggrauabatur quare sibi
sup pcured postulabat pp fit
eoru postulacoi vel peticoi fiet
q cu oms ecce legatos & nuncios
romane ecce pcurare impedere
tenentur nullaqz vult ab his pcu
racoibus excusata u forte p spa
le priuilegiu ap se sit excepta qd
tn pp non tecit etia si longis
simo tpe pcuratoem non pstiterit
cu in talibz locis no habeant
pscripcio qz & pp q pcusioz & solli
citudine oim ecclesiarum no cessat
veru pn in hijs expendendis cum
modu vult & ordine obseruare ut
nulla platus ab ecca sup hoc

Si vero de ccce collectu expensas le
gatorum et nunciorum ap se facere
voluerint h ecc pp no phibet imp
hoc nulla vult pndicum generari

nuncijs & legatis sius quo minus possint
a quoticqz voluerint pcuratores de
bitas postulare ita tn q si deis in
hoc sint grauatus sibi ab alijs re
staureretur et nuncijs ap se i neces
sarijs exhibendis potat quicqz
sint requisitus ita q in fraude nil
fiat nec cpellantur pcurare reu
pe p ceco ministros & q cunmare
eis restitueat peen ecce sinit cpel
lendi // Nota pmo ex isto tex q No
tu legati q nunc se ap late pe
tat pcuratione & pcedit tex nedu
in legatis & nuncijs destinatis ad
certum locu ubi pcurato quor
si et in transeuntibus vt in c cu
em o de iure iurand // No 2o ibi 2º
si longissio tpe q cou pcuratio
nem debitam no currit pscrip
cio longissimi tpis et multu fuit
isto tex q dna opinio Johis de
lig in c attendentes de pscrip
vbi dixit hz non valeat pe
scripcio q cpm seu legatos vali
tn q exoionn cleri ut reliquis cle
ris subeat totu onus pcuratois Na
illo casu no pscribitur pcuracio sed
potius q aliquo cleros vn ipi so
lu hoc onus expplicent et e dcm
satis nobile in se sed ut dixi hic
lra nostra facit in oppositu dii dic
q nulla psona debet ee excusa
ta ab hoc one pcuratois Et
vide quod latius dixi in c atte
dentes // No 3o casum in quo ali 3º
est quassibile p priuilegiu & non
p pscripcione et sic semp priuile
giu & pscripcio non sp pcedunt
a pari vn pscripcio no reddit la
icu capace iuris spualis sed p
uilegium aplicu sic de quo p lo
an in c ii de pben li vi in no
uella // Item nota in § sane cple
grauat no tene recipe pcuracoz
p eos ministros totius cleri sed pe
tunt ab vno plato nunc ab alio
pcuracoz expense grauatus in dc
facultates in vna pcuratoe let
leuissit q alios ut sic ab alijs
restaureretur // Ite nota dna regula

in materia procurationis debz enim sic
pstare vt nulla eccia nullo qz pla
tus extra familiaretes ipa exceptue
et de hoc in glo vltia nota qz tex
hic excipit casu in quo ecclesia
priuilegium aplici quecitur de ipsi
om cordiana ipsa ecclesia pnile
gium eiusdam monasterio moni det non
tenetur ad procurationem legatorum etc
si in tras eorundem dicatur vt ta
non exempti qz exempti tenea
tur ad hoc omnis nisi de isto indul
to ecclesia monasterio fiat mencio de
vbo ad verbum Deinde ipsa eccle
sit legato vt possit exigere procura
cionez a quibuscumqz psonis eccia
exemptis quibus talia sint priule
gia qz de eis sit fienda mencio de
verbo ad verbum [illegible] voluit in alle
kis lre pro expssis queritur
vtrum qz has lras legatorum sit
derogatum illi priuilegio Et nes
tio videtur satis dubia Vn fre
de gsio cardi tenuit primum priui
legium non esse sublatum p 2as
lras qz de priuilegio debz fieri
mencio ad hoc vt illi derogatur
vt in c cedens de pscrip et plene
notat [illegible] q n in summa et i c i
§ de rescrip nec sufficit mencio ge
neralis si requiritur specifica vt
in c primum priuilegium esset iude
cum ipsa ecclesia credat plenissimas
lras legatis et nuncijs Et post
ea idem frede mutauit sniaz
vt ptz gsilio posui tercio gentium
Na p verba generalia plenissima
renouantur oia priuilegia statuta
et consuetudines vt e bonus tex
in cle dudum ppe si de sepul
tem si decima generaliter indicitur
diminuetur potestas ppe Na cum
priuilegia gsistat in sto et ipsa non
habeat oium memoriam impossibi
le foret qz de oibus hmoi priui
legiis fieret mencionem de vbo ad
verbum Na satis e qz apparet de
intencione sua volentis revocare
talia priuilegia Concludo g°
qz tam in hac materia qz i alia

debemus semp considerare gsulas
exprimi et 2i priuilegii et simco
cum primum indicandum vel pro priui
legio vel pro reuocacione et fac
hec ad materiam testorum cum primo
testor apposuerit clausula certam
in primo testo et in 2o sint gene
ralem mencionem de pdcta cla
de quo vide quod no Jo in c glo
quod semel de vbo ubi vir li vi
quod semel [illegible] in l si quis in prin
cipio ff de lega iij In glo n i
si ita nec imperator ut in l gperit
§ de pscrip [illegible] an quippimo
dicit Jo an se vede qz ipsa possit
aliqz priuilegiato ne teneantur re
nde ad eum vel ut p eum non possit
expend et ego hoc habeo pro indu
bitato qz cum ipsa teneat locum dei
in dus in c ij de transla pla non
debet posse aliqz eximere a sua
ptate cum p hoc eximeretur a pta
te dei cum sit suprema ptatem ipe
vatz pscripcio ut notat Jnno in
c bone ij de postu pla Et vtrum
imperatoris dubitatur de quo dicit
dicit ut no in c p venerabilem
q qui filij sint legi Et no ex
hoc et ex tex tu lra dicat non
obstantibus etc qz priuilegium indul
tum sup exempcione a procuracione
e exempcio de falsitate vel qz nunc comminuant
meatur inducetur a nuda donea
Vnde posset exspectare 2a iusso
fac quod not infra de testi in c
licitum el primo In glo in vbo
indebite ibi a paupe non debz
exigere Nota glo qz clerici paupes
non sunt grauandi in procuratione
exhibenda et idem not glo in
c prouidentiones i e In eadem
ibi non rogatur vbi dicitur qz de
legato psone non rogatur Vn i
bus grossis nec petita veniendo
delicatis et p hoc qz voluit glo
qz legatus et nuncius fiat procura
tio fm qualitatem psonarum et
p hoc recedit ab hys qsunt s
dicta in glo In glo si in si dic
qz hec gtria non veniunt qz textus

cum in falcidia detrahenda ex quolibet legato cum non possit peti nisi quarta pars cum illa sit iam debita sed in casu hoc omnes tenentur ad contributionem et quelibet etiam de per se ideo a qualibet potest seorsum contra promotione et si in aliquo pars gravatur debet ab aliis restaurari ut in litera

Ex parte Si ad unicam persolui solet quod debetur ex voto ad illam in posterum solui debebit Si vero ad diversas liberabitur soluens etiam ad minorem et aut intelligas superius sic casu Quidam vouerant dare ecclesie dictos sextarios frumenti in illo loco plures sextaria minores sunt et maiores dubitatur an secundum maiorem vel minorem vota essent exsoluenda et respondetur ut in litera

Casus Iuravit pater compostellan quod ad vota beati Jacobi continue persoluerant ad eandem mensuram lice cum qua emunt et vendunt et persoluunt quidam alii a longis retro temporibus ab eorum solutionibus cessarunt de novo incoeperunt soluere vota illa ad quandam mensuram puissima et ignotam et cum eadem soluere intendunt quesitum fuit a papa utrum illi cogendi sint soluere non obstante ad eandem mensuram lice secundum quam alii soluerunt continue sunt papa tamen non constet ad quam mensuram antecessores eorum predicta vota persoluerunt Distinguendum est utrum literares [illegible] quod vota illa continue persoluerunt ad unam et eandem mensuram exsoluerunt an ad varias et diuersas si ad unam mensuram persoluerunt et illi eandem mensuram soluere sunt cogendi Si vero ad diversas solvere consueuerunt et illi volunt soluere ad minorem sunt cogendi ad maiorem persoluant quia cum huiusmodi vota gratuita fuerunt ab initio benigne sunt ab huiusmodi exactione exigenda ne videatur lucris temporalibus inhiare // Nota primo

quod votum efficaciter obligat vouentem licet ab aliquo voti non [illegible] est et semper intelligitur tempore voti Et ex hoc habes quod ex simplici pollicitatione sua ecclesie quis potest compelli ad execucionem quod hoc vide bo. tex. in glo. xvij q. i. c. firmiter // Ex quo infero quod vouentes dare certum vel ymaginem vel calicem quod ecclesie potest compelli ad persolutionem ecclesie licet etiam vel clerici ecclesie potest compelli si non fuerit potentes tempore voti Et hoc non Et hoc satis probat ubi litera cogendi sunt et ubi exigenda Nam exigere est ab inuito extorquere ut in l. fideicommissa § si rem ff de le. iij

Ex hoc etiam nobiliter infert Inno. qui vouit intrare certam religionem potest compelli per dictos illius ecclesie ad [illegible] eis et si vouit in genere intrare religionem potest compelli intrare unam de approbatis Nam licet vota a principio sint gratuita ex post facto tamen sunt necessaria ut in c. licet de voto idem nota in c. porrectum de regu.

// Nota quod ubi constat de forma obligationis respectu quantitatis non variat sententia l. unicus ff de le. iij et l. si servus plurium de le. i. // Nota 3o quod verba dubia etiam complexa in voto recipiunt interpretationem a consuetudine patrie arg. quod legitur in c. ex literis de sponsa et duorum l. si servus plurium // Ultimo non casu incidabilem in quo interpretatio sit in voto ut nunquam obliget vouentem [illegible] arg. hoc et arg. tex. de l. titia § sempronie et seppti ff de auro et argento lega ubi tex nobiliter dicit quod legatum sine ecclesie recepit latissimam interpretationem [illegible] si quis legauit ecclesie calice non debet intelligi de auro sed potius de argento ut est ille tex nobilis ergo vouendo dare duas mensuras [illegible] debet intelligi de minoribus mensuris non de maioribus ut sic faueat religioni Sed quantum videtur difficile et non tacita hic per doc sunt tex dicit quod quantum procedit in legato

Nota primo

Ubi interpretatio

Un[de] int[er]p[re]tacio fit cont[ra] eu[m] q[ui] hered[em] q[ui]
q[uod] ip[su]m donau[er]it Na[m] p[re]su[m]pcio est q[uod]
testator intellex[er]it de meliori fallere p[re]
cause. Sz hic loq[ui]t[ur] de int[er]p[re]tacione
facienda q[ua]n[do] ip[su]m ... q[uod] negabat se
intellexisse de maioribus. Sc[ilicet] hec
int[er]p[re]tacio fit ita stricte p[ro]pt[er] voc[em] de
qua fuit lis ne clerici videant[ur] exac
tores improbi in hui[us] reb[us] t[em]p[or]alib[us]
Et p[er] hanc voce[m] dubitaui[mus] si ep[iscopus]
voto obligatur alicui vel alia res de
putata ad cultu[m] diui[n]u[m]. Na[m] isto ca
su cessaret racio ista sup[er] quo esset
cogitandu[m]. 2o opponitur fortit[er] q[uia]
textus de l[ege] titiu[m] [et] de l[ege] qui insula
ff. de v[er]bo obli[gatione] vbi d[icitu]r q[uod] si p[ro]mitto
tibi tritica[m] de nulla oritur obliga
cio ex quo n[on] appet de q[ua]nto ge[n]e[re] tri[ti]ci
vel de q[ua] qu[an]titate Na[m] dando
modiu[m] eet liberatus q[ua]d[ri]nge[n]t[i]s di[c]i
in legat[is] q[uod] non valet legatu[m]
si legatur aliq[ui]d in ge[n]e[re] q[uia] dando
vilissim[um] q[uod] liberaretur vt no[tatur] in
l[ege] legato g[e]n[er]alit[er] ff. de le[gatis] i g[lossa] d[icitu]r
tendu[m] in cau[sa] h[ui]s tripl[icis] so di[c]at
goff. q[uod] in cau[sa] n[ost]ro fuit intellectu[m]
de certa mensura Na[m] isti tenerent
dare vnu[m] festiuu[m] puta feruinti
Sz n[on] appebat de quo festiuo fuiss[et]
intellectum Vn[de] dando modicu[m] non
contig[i]sset liberacio q[uia] falsi valebat
obligacio s[ecundu]m festiuum morem
Et ex hoc sentit goff. q[uod] incertitudo
viciat obligac[ionem] in ist[is] sp[irit]ualib[us]
ecclesiasticis vt in p[ro]phanis. Sz vide
arch[idiaconum] i q i in c. si n[on] nulli vbi
dicitur nobilit[er] q[uod] ex eq[ui]tate canoni
ca n[on] viciat[ur] talis obligacio sed
deb[e]t fieri reductio ad arbitriu[m] boni
viri Na[m] si fauor dot[is] hoc inducit
ut n[on] infirmatur obligacio ex in
mia qualitate vt nobilit[er] p[ro]batur
in l[ege] cu[m] post p[er] ge[n]e[ra]l[ia] ff. de iure do[tium]
vbi dicit[ur] q[uod] si p[ro]misi dotem in
ge[n]e[re] n[on] viciatur obligacio sed
determinabitur s[ecundu]m facultates [et] dig
nitates p[er]sonar[um] ita eq[ui]tas canonica
deb[e]t inducere ut obligacio n[on] corru
at ex incertitudine ex quo constat de
a[nim]o volent[is] se obligare Vn[de] p[er] arbi

triu[m] sup[er]ioris considerat[is] circu[m]stancijs fi
et certa declaracio determinacio. Et hanc
opi[nionem] seq[ui]t[ur] hic d[ominus] an[tonius] et fac[it] de
hac mat[eri]a in festiui [et] ista d[ic]ta est
valde nobilis et q[ui]a equu[m] [et] semp[er]
menti commendandum dicitur q[uod]
de benignitate canonica ex quo c[on]
stat de a[nim]o se volent[is] obligare in[cer]
titudo seu i[n]finita qualitas non
viciat obligac[ionem] s[ed] fiat determinacio
arbitracio boni viri considerat[is]
circu[m]stancijs p[er]sonaru[m] et in[cidi]t[u]r subtile
quod sc[ilicet] nobis et cu[m] sp[eci]ale in no
to s[ed] sp[iritua]l[ibus] debet locu[m] in foro canonico
ar. c. dil[ecti] s[ecundu]m de iudi[ciis] singlo in v[er]bo
in p[ri]mo ibi q[uod] maior p[ar]s fac[it] nota
g[lossa] sentit e[ni]m q[uod] v[er]ba dubia rein
t[er]p[re]tari s[ecundu]m intellectu[m] ma
ioris p[ar]tis ciuitat[is] n[on] obstante q[uod]
maior p[ar]s c[on]sentiat. Et fac[it] h[oc]
d[ic]tu[m] ad ista ma[teri]a ad materia[m]
l[ege] labeo ff. de suppel[lectile] legata. Sz g[lossa]
sup[er] vide tunc p[ri]ma fronte videt[ur]
ab hoc in eo q[uod] dicat non intendo
siue plures siue paucior[es] soluerit
ad d[ic]ta mensura[m] satis e[st] e[ni]m q[uod]
appet de ... [et]ia[m] me[n]sura antecessoru[m]
hospi[tes] ex longa consuetudine duple ma
ioris p[ar]t[is] ar. c. supra de elect[ione]
illeteras c[on]tinet circa sp[eci]alem s[ecundu]m
so an[tonium] et bu[trigarium] vn[de] videntur ip[s]e intel
re p[ri]me opi[nioni] ut sc[ilicet] consuetudini
maioris p[ar]t[is] quod satis placet ar.
in c. i de his q[ue] fi a maio p[ar]te
Sz saluando g[lossa] a s[ua] sentencia posset
dici q[uod] p[ri]ma opi[nio] g[lossa] procedit q[ua]n[do]
appet de c[on]suetudine maioris tocius
ciuitat[is]. 2a opi[nio] procedat q[ua]n[do] plu
res soluerunt ad vna[m] mensura[m]
q[ua]m ad alia[m] s[ed] illi n[on] constituunt maio
rem p[ar]te[m] tocius ciuitat[is] eade[m] n[on]
e[st] q[ua]ndo dicit an sit plures vel pau
ciores h[oc] s[ecundu]m q[ua]ndo est quod dicat 2a in
text[u] in 2o mebro et hoc indicio
meo dicit an ad dubias [et] d[i]u[er]sas etc.
Na[m] n[on] p[er] indicia c[on]suetudo ex par
te maioris p[ar]t[is] ciuitat[is] vt no[tatur] in
l. ij C. q[ue] sit lon[ga] c[on]sue[tudo]

Ut[rum] olim

Ecc[lesi]e tenentur ep[iscop]o in c[ommen]dio

g[lossa] s[ecundu]m p[ri]mo i[n] p[ri]ma

tesi sint unde de prouentibus quarta
denariu et aliis episcopalibus hoc dicat
quo ad titula diuidit primo diffi
nit 2o soluit quoddam obstaculu ibi
licet 3o aliud ibi absonum Et est
textus et alius titulus intricatus propter inim
tam dentionem facti pone sic casum
Episcopus augustensis repetebat quer
dam abbatem sex duaru ecclesiarum
possessarum ab abbate petendo illa
in rei prouentus et alia iura episcopalia
abbas vero et conuentus opponebat se
illas ecclesias non esse in diocesi istius
episcopi Item producebat quoddam instru
mentum in quo continebatur quod episcopus
istas ecclesias non esse in diocesi istius
episcopi vel forte aliqua iura in eis con
cessit abbati et quia quedam instrumenta
compositionis producta per episcopum obvia
ebat abbas quod per metum vigintiquinque cl
le compositiones emanauerant Vel forte
dicebat instrumenta esse suspecta ista vero
diffiniuntur ut patet in littera
Casus inter episcopum Augustensem
et abbatem sancti Iohannis petitum
fuit ab eo contentio super iuribus epis
copalibus duarum ecclesiarum de luca et de bel
que erant in diocesi episcopi compositio facta fuit
de consensu illa inter episcopum et abbatem
post compositionem illa 2a compositio
inuenit ... quedam fiebat deduc
tiones de prima compositione ... 12
... fuit controuersia inter eos super
prouentus earum ... delata fuit ad
... in eo prima ... fuerunt prede
positiones Verum tamen abbas secundam
compositionem voluit approbare non tamen
studuit ... impugnare contra
rea abbas ostendebat ... quedam
instrumenta predecessorum ... episcopi conces
si ... super una ecclesiarum illarum
Ista audiens et intellectis vocibus ut
usque ... quod constitit sibi quod predicte ecclesie
de luna et de bel erant constitute in dio
cesi episcopi per instrumenta compositionum in
quibus continetur expresse ut abbas pre
dictus debeat episcopo reddere ... de quarta
denarium et de ceteris episcopalibus iudex
condempnauit abbatem ipsum episcopo ad
integram solutionem quarte omni deci

marum et ad prestationem prouentuum et
aliorum iurium episcopalium in predictis ecclesiis
nullis factis deductionibus Contra dicit
aliis quas ipsa condempnauit abbatem
ad integram solutionem ... 2e compo
sitionis Ex ... quod huius deductiones
quidem faciende erant ex forma 2e compo
sitionis quod abbas illa compositionem nul
latenus approbauit sed ea studuit mi
plicite impugnare non debuit ex
ea beneficium consequi cum ... tacite
renuntiabat ... Item abbas negare
non poterat illas ecclesias constitutas esse in
diocesi huius episcopi cum ipse super illa con
tendebat ... instrumentum predecessoris
istius ... episcopo concessa fuisse per
quod instrumentum ius episcopale petebat
expresse Nota primo quod si ... episcopum
petente episcopalia in aliqua ecclesia nega
tur illa esse in diocesi sua ipsi episcopo
incumbit onus probandi quod sit in dio
cesi sua ipsius Nota 2o quod ex quo
ecclesia reddet episcopo de episcopalibus presu
mitur prima fronte quod sit in diocesi
ita arguit hec littera fundendo se
super instrumentum compositionis Et non bene
istum modum probandi ecclesiam esse in dio
cesi Et ... de ... domi
Et sic ista videntur quererabilia
ecclesia in diocesi quo tenetur de episcopalibus
reddere Item ecclesia reddet de episcopalibus
quod est in diocesi Nota 3o quod decima
... non est de iure episcopi sed quarta
denarium ... decima pertinet ad ec
clesiam parrochialem ut in c ... ...
... de decimis Contra parrochialis
... solutam quartam decime episcopo ut hic
et in c de quarta de presbyteris et in c
... de officio ordinarii Item nota quod
... possessionum ... speciales ab
aliquo prelatis non ... esse
super episcopalibus sed prelatus superior qui
eas possidet Nam ut hic videtur ab
bas fuit ... et dampnatus non
... et non ... de quo
dic ut legitur et notatur in c ... de
presbyteris et in c inter quatuor de ma
et obedientia Nota quod ... prelati ...
esse in iudicio et in hoc casu iste
textus multum notatur iste nota quod impugnat

instrum pdit omē qmodu ipius cōtra
& in hoc tene menti istu tex & ista
videbis lacius Nō m vsi absdum
q producēs instrum videt gtredicia
gtenta i instrumto Vn sz q sit g
eu pt alia ps in fauorem suu ad
duce Item nō m fine q gredes ius
m aliqua re psumitur ee dns illig di
saltim q ipm cui fit gressio sic
arguit hic ssa q abbate Na ex
quo epus gessit istas eccas abbati
g psumendu q eccas subiecte ipi epo
Nō ulio ibi patebat expsse q pro
bacio q fit p instrum diatur patet
vn simo m c ex insinuacōe de exp
pella & m c ij de ofic vali dixit
ee notoriu id quod gstat p instru
mēu qd facit ad multa Item aliud
nobile probat ista lra ex eisdem
verbis sz q instrum diatur clarē &
expsse pbare nō solu id quod diate
gtinetur m instrumto sed ecī id qd
indirecte Na ssa h dicit q p instrum
gessiois ecce illis epale patebat
expsse & tn instrua nō fuerūt gfer
ta diara sup iure epali sed indi
recte colligebatur ex gessione illis epale
Et facit hoc dictum qd an multi
nobilis pro instris ponderantis sic
vt madetur apertiori nō solu in
hijs sup qbg dicte gfectu instrum
sed ecī in hijs q indirecte pbatur ex
instro Oppo q tex et q Pdā Na
ex quo epus approbauit instrumta
gpoinn q se g° debuit recipe q sic
vt m fi lre ne vna & eadem l ex
dictis sue reputaciu q c cū m tuā
& de decī et in q ij m c gsno
uimus Oo simo in hoc multu nō
bile instat Ex dns sius pucul
lusdue opi pna q si instrum
gtinet vnm actionis lra gsitari
si producens recepit pro se tenetur
et quatenus gtinet fauorem eius q
impugnauit instrum ex quo ille op
timuit impugnacōem pone eps
pduxit instrum in quo gtinetur q
ego pmisi tibi solue mille vone
tis hinc ad annu Ego dns instru
te pter psuealiui vsq ad diffini

ciam sentas sz nō probaui Lecte n
fiet gdempnacio pur sz cū illis
qualitatibg q sc in instrumto sz sol
uance venerit hinc ad annu q
vnum e sin vn fauor cōpugnare
nō e diuisibil a fauore q duxit
Et pro hac fac lex ecī ff de mi
noribus & l patentē C de repo
m inte cōtra et hoc cau nō hab
locu iste tex Aut instrum gtinet plu
ra capla q sz m fauorem pdu
centis et alia in fauorem impug
nantis & tūc iudicabitur tm p pdu
ducte & nō cōtra fac q cōpugna
te q impugnate videtur dimnasse
bn° suo ibm gtento & in hoc casu
pcedit iste tex finge enī q 2a gpo
sicō inī epm et abbatē hebat ut
iura epalia inregre soluerentur epo
sed postmodu ex illis iuribus debe
bant fieri alia deductiones forte de
bebat detrahi tercia ps assignadi
abbati vn fauor abbatis erat sepa
rabilis a capto faciente p epo vn
abbas nō opponit aliquod gmodu
ex quo cōpugnauit instrum sz solu
iudicabitur pro epo vt hic sim
sunt dicat tn simo se putare q m
foro gsciencie epus debet assignare
abbati qd q erat assignadu sm for
ma gpois ex quo ipe ve sit cōtra
ee legitim Sz ego dubito vtru
hec restrictio pcedat q tex h epdu
dit abbate ex tanta cōminacōe &
mapie hoc pcedet in pma psa
q pt suo iud libere renūciare vt
m l pactu lin C de pac et in
c dudu ij m fi nō g° tenetur pdu
tes sibi facere gsciam & in predci
opioe psenet h simo q habet
q sine instrum habeat vnū captm
sine plura semp iudicabitur q impug
nate si pducens approbat q sic &
nō fulcitur alia probacōe secus
si inueniatur alia pbacōe Et sic
intelligunt quidam istu tex Sz nō
pcedunt hec 2a opio q ecī eps
fundauit se sup instrumtis gposi
cionis vt patz in lra Et q fuerunt
isti epo & nō abbati impugnari

Opponitur

Sed contra hoc est quod lex fortius opponitur sententiam
prelati non debere nocere ecclesie ut in c. cum ve
nerabilis de except. cum si(militer) ut h(ic) impugna
tio solius abbatis non debuit ob esse
monasterio dicit quod immo quod abbas erat in
iudicio cum consensu capituli unde sicut confes
sio prelati et prelati nocet ecclesie ut in c.
in iudicio glo. de testi. li. vi ita et hic
tacita confessio que insurgit ex impug
natione instrumenti Et licet hec dominus videatur
valde subtile non tamen procedit primo quod
non appetit de consensu conventus Item licet ca
his se non fundat super confessione taci
ta sed super tacita renunciatione Una
lectura super pro sensisse glo. nobilem
in c. dilecta de elect. de re iu(dicata) in vi li. vi
ubi dicit quod in iudicialibus delictum
solius prelati nocet ecclesie Ad hoc alle
gat ipsam legem quod sepe tenebris inde
Sed ego dubito an illud dictum sit
verum quod non probatur per ipsam legem cum
licet ipsa se non fundet super delicto
sed super tacita renunciatione Item delic
tum procuratoris non nocet domino ecclesie in
iudicio ut plene not. in c. i. ut lite
non contes(tata) fortius nec delictum prelati
debet nocere ecclesie ut possit dici quod si
ta impugnatio non cadit in delictum
tamen iuste cedet promovendi ad ecclesiam sed
accedit mandato ipsius procuratoris
Unde cum prelati habeat potestate promove
di ad ecclesiam sicut ipsius in quibus
mandato nocet ecclesie // In glo. ii. sig
na ista glo. usque ad finem Et sic con
valuit nobilis Ex qua habes quod per
verba enunciativa prolata per aliud
probanda probari confines Et intellige
glo. in tantum in quo loquitur Nam
confines probantur ex levi probatione
ut in c. cum causam de proba. ideo
sufficit hec levis probatio que resul
tat per verba enunciativa Et idem
quod glo. sumo(?) hic Et videt quod
in glo. ii. in c. scienti(?) de testi. et in l.
optimam C. de contrahen. et commit. stip.
Sed ubi agitur de magno preiudicio
talia verba enunciativa prolata ad
alium finem non probat ut in c. si
pariter de prile. li. vi dicit plene
in c. si de succ. ab intesta. In
glo. in verbo in quarta nisi de hac
materia dicit ut dicit in c. requisisti
de testa. Et dicit quod iura allegata
in glo. loquuntur de medietate vel
tertia omnium reddituum ecclesie inferioris
quam olim habebat episcopus propter tenui
tatem episcopatus sed lex iste loquitur
de quarta decimarum que et hodie de
iure ibi debetur episcopo ab aliis infe
rioribus Et idem in quarta funerali
ut notatur in c. conquerente de offi
cio ordi. nisi obstet prescriptio ut in c. de
quarta de prescrip. et not. glo. in c.
i. de statu regu.

Cum causam

Solvendi census ad antiquam
monetam in qua instituti fuerint
nisi sit in alterius monete solu
tione prescriptum et c. casus nobilis
et multum allegatur / primo intrat
sum / 2o decidit exprimendo motiva
ibi cum igitur // Casus fuit episcopum
spoletanum et clericos plebis cuppin
questio vertebatur super synodatico
et super hac commissa fuit episcopo mutinensi
et collegis suis coram quibus proponebatur
ex parte episcopi quod quidam clerici
predecessoribus ipsorum episcopi solvere consue
verunt tres papienses in festo natalis
domini et tres in festo resurrectionis pro
synodatico nunc tamen solvunt tres
lucenses pro singulis denariis papien
cum tamen denarius papiensis valeat tres
lucenses unde petebat eos compelli ad
papiensium solutionem et cum ipse post dictos
recepisset lucenses ut tamen sine preiudicio
dicit semper fuit protestatus per hoc non
fieret ei preiudicium quo ad denarios
papienses pro synodatico fuerint per
litium // Ex adverso dicebatur quod
et si aliquando denarii papienses pro synoda
tico fuerint persoluti quod per xl annos
et amplius tamen huic episcopo et pre
decessoribus ipsius lucenses fuerint perso
luti et sic intendebatur se prescripsisse
unde lite contestata super predicta peti
tione recepti fuerunt testes ab utraque
parte et positiones et responsiones hinc
inde factae et tandem iudices cum cogno
scerent ad ipsorum ipse non ex certo nego

quod constat sibi quod papienses olim fuerunt
persoluti pro synodatico quod ex eo probabatur
quod lucenses soluti fuerunt postmodum
pro eisdem et ex depositione testium et ex
confessione advocati clericorum non revocata
eundem apparebat quod tempore lotharii predecessoris
huius episcopi papienses moneta pro
synodatico soluta fuit et a tempore domini
lotharii non usque ad xxxvi annorum ad presens
tempus effluxerat et probatum erat fuit
quod tres lucenses qui pro uno papiensi
solvebantur post mortem ipsius l vel
vi valebat de illis qui modo sunt in usu
et videtur quod propter mutationem monete accidit
ut usque ad tempus huius episcopi lucenses dati
fuerunt pro synodatico sicut eandem in usu
compromittit procurator partis consideratione
clericorum plebis predicte episcopo ad solutionem
denariorum papiensium pro synodatico
vel eorum estimationem per diffinitivam
sententiam. Nota primo quod pro synodatico prius
debebatur certe denariorum forte argentei vel
aurei. Et est synodaticum quoddam ius
episcopale quod quandoque appellatur cathedraticum.
Et dicitur cathedraticum quod solvitur
in honorem cathedre episcopalis. Appellatur
synodaticum ideo quod antiquitus solvebatur
in synodo. Nam episcopus congregabat
annuatim synodum clericorum diocesis
et quilibet clericus nomine ecclesie sue persolvebat
cathedraticum et de iure communi non debet
excedere duos aureos pro qualibet ecclesia
de quo vide plene x q iii in summa
et in c i. Et ex illo textu et ex isto non
quod valet consuetudo super diminutione vel
augmentatione istius cathedratici sit
super modo et tempore solvendi. Nam ut hic
videtur solvebatur tres papienses
denarii in anno et valuit consuetudo ut
solvantur sex lucenses qui minus valebant.
Et de hoc vide bene glossa xvi q vii in
c quicumque et quod dicitur in c pro
Nota secundo quod confessio advocati non presente
parte non revocata quod intelligitur secundum doctores
quando sit nomine partis de quo vide glossam notabilem
in c cum super de appellationibus et C de errore
advocati l i et fi. Et nota ad papiensem
solutionem etc et tene menti
quod in actione personali procedit iste libellus
peto talem compelli ad solutionem

talis quantitatis ut debite quod est contra bartolum
C de condictione indebiti ubi dicit quod debet
peti condemnatio et postea compelli
ad solutionem. Sed ut hic videtur
contrarium est verum. Nam licet theorica bartoli
sit magis tuta tamen libellus non vitiatur
quia tantum petitur condemnatio. Nam qui
vult quod vult velle ante ut no. in c
cum in de constitutionibus et in l ad rem mobilem
et l ad legatum ff de procuratoribus.
Tertio nota quod debitum contractuum in quantitate
debet solvi secundum monetam que erat tempore
contracti debiti vel si non reperitur solvenda
est ipsius estimatio et hoc procedit
ex quantitas dispositionis contractum sit
debitum. Unde oldradus consuluit quod si
testator legavit puta centum florenos
de minus superimpositionem et modo est mutata
moneta quod solvendum est legatum
ad estimationem monete que erat tempore
testamenti quia de illa testamentator sensit
pro hoc bene textus l in precedenti § testo ff
de le iii et bene facit iste textus. Et idem
dicendum secundum eum in condemnatione in
dotibus et in similibus dispositionibus
quod tene menti. Ultimo nota quod ubi
aliquid dari seu tradi est in obligatione
vel traditione vel ad ipsius estimationem
licet estimatio non fuit petita
in libello quod est valde notandum. Nam
in petitione episcopi nulla facta fuit mentio
de estimatione sed solum ipsa fuit in
summa. Et communis allegatio dicit quod petita
fuit estimatio licet hic non dicatur
hoc tamen est dominus nobis principaliter tamen dominum
est unum de iure de quo plene et subtiliter
per bartolum in l stipulationes non
dividuntur in fi ff de verborum obligationibus
in glossa per ibi quod presertim etc
hec glossa potest notare multa. Primo
quod in quantitate cathedratici currit
prescriptio et idem per istum textum tenuit glossa
notabilis xvi q iii c quicumque 20 quod
debito anno incipit currere prescriptio
a tempore cessationis primo ita quod non est
necesse ut contra qualibet prescriptione annuatim
de novo inchoatur prescriptio
et an hoc procedit tamen in annuis legatis
quia in debitis annuis vide
notata per glossam et bartolum in l cum notissimi

p aliud in § se l de p̄scrip. pre an
Decao nobis q. coll. eciaz seu q̄
iud ep̄alia no admitt. p̄scripcio
nisi xl annorum no solu in agitur
de p̄stabenda sbna debiti s. eciā de
diminucōe ipius debiti uel mo
soluendi i hosti in tenuit q. in cau
h. c. no poterit cc. p̄scripcio nisi
ppt mala fide in q. sicut census
no tollit p̄scripcōe ita nec diminui
potest. S. cōe tenet oppositum ut
ē notat. glo in dco c. quiauis// In glo
fi in fi de hac materia vide per
Jo de lig. post pan in dc. et de de
cimis p. doc. in c. cepto ē de sue
Jo. an et p. bar. in l. paulus als
creditor ff de solu

Nota hic q. eccia no admitti p̄scrip. nisi xl annor.

Viii Venerabilis

Ep̄us remittes ecce subsidia
q sibi debebat et statuēs q. aliud aliud
seruiciū no imponet pcuracōem
no intelligi ppt visitacōem remi
sisse p̄ma ps desc̄ie narrat
fcm 2a pcis allegacōez 3a diffi
nicōis motiuu 4a diffinit 2a ibi
cognouimus 3a ibi q. 4a ibi de
cernimus // Casus fuit ep̄m sumen
et pore sti stephani sup̄ quibz ep̄a
libz cōtrouersia vertebatur q. a dco
pore dus ep̄us petebat pore eis
respondebat q. abbas nōie ipius
ab ipo nichil petere potera exhibiis
quodda instrm in q. cōtinebat ex
p̄sse q. ep̄us sumen olim ab oi
exactione ta sua q. suoru successo
ru dcam eccām p̄sens absoluit
et remisit eidem pallas quas
ipe et antecessores sui ab ipa ecia
tempe cōsueuit recepto sibi et ecce
sue vno tñ redo liram librarum ter
annuati soluedo statuēs q. nichil
aliud seruiciū īponet Dus ppa
visto instro p̄dco et alijs audite
et intellas q. pres p̄pone voluer.
p̄nunc q. p̄fatus ep̄us spellas
p̄dcās quas tempe cōsueuerant ipe
et antessores sui ecce p̄dce remisit
q. nc aliud īponet redito sibi et
ecce sue certo p̄dco q. visita
cōi annexa ē pcuracio et ep̄us ratõ

ep̄alis iurisdicōis q. hz in eo tene
atur eccām in correctōis visitare nec
intelligatur eccām q. noie ipo
cōi q. ab ipa fundacōe de iure in
intelligi impositu statuit ppa q.
idem ep̄us in ad eccām illa racōe sc̄ilt
in correctōis moderata pcuracōez
ab ea recipiat hos 1 anno et nil
aliud ad p̄dcām eccām exigere vel ex
torquere p̄sumat pt pesioz et paucis
rebus p̄sciptus // No p̄mo ep̄m re
mitte eccē inferiori seruicia q. sibi ab
illa debent. Et intellige q. hoc
faciat ex causa et de cōsensu ca
pli q. alis no pt ep̄us alienare
iura eccē sue ut in c. pastoralis de
dona. et xvi q. ii sine exceptōe et
p̄ude top in glo xvi q. iii c. fi// No
2o q. ex causa pt ep̄us ecce infe
riori imponere censu seu pensione
sic soluendam sibi c. cōstitutus de
reli. domi// No 3o q. in gnali re
missiōe no intelligitur remissa
visitacio nec ea q. accedit visita
cōi vt ē pcuracio// In glo ii in fi
de hac ma no in glo p glo et
hosti et in c. pastoralis de dona et
lacius h. p. Jo. an. et quingedo dat
coru dic q. ep̄us cōmunit gnā
lr exi̅mat eccām a se semp reti
net saltē octo a q̄bz no potest
eccām exi̅mere ut ē coheracio pri
q. ii vīs in fi/ visitacio et pcura
cio rōe visitacōis ut hic secum ca
thedraticū ut in c. pastoralis pall
Archid. tñ in c. i de p̄ben li vi
dicit q. licet in verbis gnālibz
no videatur remissu cathedrati
cu spālr tñ pt ep̄us remittē
S. glo p̄ cōtrā in c. quiauis pri
q. vii. Et idem videtur sequi Jo an
hic et ho. qui tenetur// No 4o ii
pt remittē reuerencia q. sibi debe
ab eccā inferiori No 5o caritatiuu
subsidiu ut in c. ca. aplica ō e. 3o
institucōem autorizabile s. quo
ad curaz p̄pli ut in c. ud sacre de
offi. archi. et in c. i de capel. mo
na li vi/ 8o ea q. sit ordinis ep̄a
lis no em pt ep̄us eximere sabdiu

No. p̄mo
2o
3o
4o

ut non teneantur ab eo recipere ea
que sunt ordinarie episcopalis alia autem ab
isto potest episcopus remittere etiam inferiori
quod intelligo ex causa et de qua
sensu capituli ut supra dixi In tribus
tamen casibus etiam potest esse plena ex
emptio a iurisdictione episcopi primus si
episcopus consensit et papa confirmavit ex
sua certa scientia loquitur c. constitutus
ubi in glossa 2° si sententia fuit lata
contra episcopum super plena exemptione et
non fuit appellatum ut in c. cum mo
nasterium de re iudicata 3us casus est prescripti
onis Unde potest quis contra episcopum prescribere
immunitatem episcopalia in eam episcopo subiectam
ut in c. auditis et in c. cum olim
de prescriptione potest addi 4um casum
indubitabilem quando papa per se plene
exemit ut in c. i de privilegiis li.
vi dicit tamen Io. an. quod licet episcopus
non possit a se in totum eximi
tamen per modum quendam videtur etiam
competere potest concedere inferiori prelato
etiam recipienti nomine sue dignitatis
etiam immo predictam potest iura ut cathe
draticum visitandi et cathedraticum sibi
solvi sed in aliis quibusque potest episcopus etiam
et de consensu capituli constituere ali
quem vicarium suum in perpetuum nomine
dignitatis sue ut illa exerceat
tamquam vicarius episcopi et pro hoc tamen licet
non esset exempta ex toto ab
episcopo quod saltem illo negligente po
terit episcopus exercere ut in c. irrefra
gabili in § excessus de offi.
ordi. Et hec nobis Et ad predicta
vide quod notat Innocentius in c. in lateranensi
de preben. et pro hoc in c. cum
sanis de offi. archid. et in c. cum et
plantare de privilegiis An autem contra
institutorum auctorizabile curare pro
scripcio vide quod notatur in dicto c. cum sane
Et dicit Io. an. satis sentit hoc quod
sic pro hoc c. cum olim et c. auditis
de prescriptione et quod notat Io. an. in c. si
episcopus de offi. ordi. li. vi et ita alias
in suo consilio et vide quod dico
in c. cum contingat de foro competente in
glossa si Concludo quod sive ordinario
semel in anno potest debet episcopus

visitare sua diocesim et quilibet debeat
se habere tamen circa decem quod circa primum
vide bene textum § i placuit et in
c. i § et li. vi ex quibus tamen potest retineri
visitacionem ut in dicto c. i et sic primo
modo potest textus iste intelligi Vel forte
hoc fuit impositum a fundatore
illius ecclesie ut bis in anno ea episcopus
visitaret et fundacionem respiceret
et hoc ultima solucio melius congruit
littere et de modo procurandi aliquid di
cetur infra eodem procurationes

Super eo

Esse de novo consuetum in procu
racionibus et aliis servabitur consue
tudinem vicinarum primo ponitur
consultacio 2° responsio ibi tibi
Casus fere tota provincia compos
tellana ad iurisdictionem compostella
ne esse de novo consueta erat consuetum
compostellanus archiepiscopus a domino papa
qualiter ei obsequi debeat et quis
tamen ipse provinciam visitat vel procuraci
onem et qualiter in procurationibus
et aliis providere sunt ipsa quod
observare tenetur quod in vicinis
provinciis tenetur et observatur
Nota primo quod in modo procurandi et aliis
obsequiis prestandis attendi consuetu
do vicinarum ecclesiarum hoc intellige
quando non apparet de propria consuetudi
ne loci Nam consuetudo cuiusque loci
preferatur consuetudini aliorum locorum
ut in c. in illa per di. et c. de
decima de cons. di. iii et pro hoc est
expedita glossa Et intelligo hoc quando
consuetudo non est interim onerosa quod
negligencia vicinus loci non debet
alteri loco obesse qui non neglexit
sed non obstat dicit Innocentius in c. si de
offi. archid. et de consuetudine tamen l. non
tamen // secundum intellectum prescripti in sacramentis
et in articulis fidei non in illis debemus
sequi et tenere quod tenet romana ecclesia
ut in c. ablendum infra de hereticis et de hoc
vide bene glossa in c. i de fama tamen
li. vi in verbo docuit et ad maiorem vide
quod notatur in c. cum olim de consuetudine Circa
eo quod ista civitas erat de novo
consuetudo dicat hostiensis quod ipsa erat pa

puncant sarracem postea rex cas
tile eam recuperauit et sic auit res
tituta iure postliminij ff de capti
et postliminio Et sic nota ipse
quod ubi ad nouum aliquam ciuitas vel
terra reducitur lege inda et sim consue
tudine viuimus et sic ad alium locum
spectando exigitur vox viuimus
ut supra dixi quod non potest de consuet

Rodiaaones

plati et
sunt procurandi cum personaliter
visitat et dicit tunc summae consulte la
tranense et prouidentiam correctoris et
reformatoris ratione legati et nun
ctii apostolici pro his diebus tamen quibus
morarum trahunt procuradi dicit et hac
constitutionem exactum restituitur dupli
cari / h d primo prohibet / 2o decet
ibi porro / 3o punit ibi qui aut
Casus quidam praelati aliqui extorque
bant procurationes tamen visitationis nec
visitabat Vnde statuit concilium ge
nerale ut procurationes quae debentur
platis ratione visitationis nullatenus ex
igantur ab eis seu sint episcopi vel
archid vel etiam cardinales vel alij
absque rationabili causa in notitia illi qui
personaliter visitationis officium impendunt
et tunc secundum modum et mensuram in
lateranensi generali statuta hij adhibito
moderamine circa legatos et nuncios
apostolicae sedis ut si apud aliquem eorum
moram fecerant longiorem et ratio
ne locis ille nimium aggrauetur pro
curationes recipiant ab alijs eius
moderatas ita quod minus procurationum
non excedat numerum dierum et si una
etiam non sufficiat duas vel plures
simul coniugatam ad unam procura
tionem faciendam visitatores non grauat
quae sua sunt sed quae ihesu christi et qui contra
hoc statutum veniret presumpserint
quod accepit reddat et tale eam
pro talibus cruauit impendat
Nota primo ibi vel quibuslibet alijs
quod non solum episcopi et superiores possunt
visitare sed etiam alij prelati inferiores
quod intellige qui habent etiam subiec
tas de iure speciali Nam de iure com
muni subditis sunt episcopo duntaxat ex

qui vij omnis basilica et y qui licet
da et in c cum venerabilis de reli domi
Nota 2o quod legati possunt visitare et
exigere procurationem ratione visitationis plo
c ij de offi lega li vi Et de proc
legatorum vide quod plene dixi in c
fi de offi vij Nota 3o quod quibus etiam
per se sufficiat tenetur procurationes impen
dere superiori visitanti Sed si una per se
non sufficiat debet plures in unum congre
Et sicut quod cessante causa non debet
superior ultra dietam Una trahere mo
ram in eam ut in c cum ex officio extra de
quo in et vide quod dixi in c cum instan
tia de censibus Item nota quod si episcopus non vi
sitat non potest aliquis exigere ratione procurati
onis Sed quero numquid visitans possit
exigere expensas quas fecit in eun
do ad locum vel emenda equorum
mortuorum vel reficiendas equorum
vestes et similia Inno hic dicit quod sic
et hoc ultra minimam procurationem que
impenditur in visitationibus Sed hoc
dicit Inno debet intelligi in legatis
et nuncijs apostolicis qui veniunt pro
utilitatem loci sed episcopi et alij non
possunt ista exigere sed procurationem duntax
at ut notat Inno in c i q i e li vi
et per dominum ibi declaratur glo sua hic
sic intellige glo in c ij eo ti li vi
et ibi per Jo an in nouella Nota quod
episcopus exigere procurationem ratione visi
tationis cum ipse hec onera habeat red
ditus episcopalis dicit Inno in dec c
i quod licet in signum subiectionis dic
tarum ut fratribus indicatur ad visi
tationes sicut videmus in canonicis qui
cotidie distributiones pro nit sentit
diuinorum lucri tenerentur ad diuina
officia ut in c i et quod ibi nota
de cleri resi li vi et hec nota
quod aut si legatus non visitat in
quod debeantur sibi procurationes dicit quod sic
Nam legatus et nuncijs datur procura
tio non principaliter ratione visitationis
sed quia subeunt onera aliorum ut in c
ij de offi lega li vi pro hoc c cum
instantia de cens et c ego ij de iure
iurandi sic in glo i in fi quaerit etiam
de ratione priuilegij ut in c cum dudum

de exces[sibus] pla[torum] // In glo[sa] ii ibi in[teri]m cetera
et melius probatur in c. si ep[iscop]us de
off[icio] ordi[narii] li[bro] vi et tunc procuratio no[n]
datur ep[iscop]o sed ipsi visitanti no[m]i[n]e ep[iscop]i
An aut[em] possint exigere vel recipe[re]
pecuniam p[ro] procuratione dic ut habes in
c. ii et in i e li vi // In glo[sa] si ibi
in ex[tr]aneis vult g[lossa] glo[sa] q[uod] si pla
tus [con]tinuat eadem in procuratione vel
debitam q[uod] habeat locum pena dupli
ut hic [et] si continuat recipiendo ex
tenuia seu munera tenetur i[n] qua
dupla & sic intelligit c. q[uia] xviii
di[stinctione] [et] doc[tor]es idem dicat in exte
nijs quod in procuratione Et vide[tur]
probari in d[ic]to c. i §o ti li vi ubi d[icitur]
q[uod] p[re]latus visitans no[n] debet recipe[re]
munera et si no[n] capit no[n] potest
absolvi a p[e]cc[at]o nisi restituat du
pla Et dic lau[rent]ius ut ibi le[gitur] et
notabiliter ad c. q[uia] evidentia q[uod] lo[quitur]
in casu suo q[uan]do archiepiscopus aufert
aliq[ui]d ep[iscop]o veniendo ad [con]siliu[m] provinci
ale et ad c. ex p[ar]te pled[icti] ubi aliud
simplum datur paup[er]ibus dic ut
ibi no[tatur] // Ex glo[sa] queso q[uod] si eciam
visitata allat impotencia[m] bo dicat
hosti[ensis] q[uod] aut notorie [con]stat de pote[n]
cia et ep[iscop]us [con]pellet r[e]d[d]ere ad p[ro]
curandum ad hoc c. i[n] p[ro]p[ri]um / Aut
notorie [con]stat de impotencia et no[n]
[con]pellet vel eam q[uod] si eciam totaliter
e[st] impotens tenetur p[re]latus eam
sui[s] expe[n]sis visitare quod nota
p[ro] hoc c. cu[m] instancia & c. cu[m] ap[osto]lus
e[odem] ti[tulo] et ibi etc. hoc no[tatur] in glo[sa]
pr[o] dubio potent ep[iscop]us ex inde ma[n]
mentu[m] de potencia ar[gumento] in c. si de
iure suam vel ep[iscop]ale sub [con]dic[ion]e
puto ex[c]o[mmunica]do te si non p[ro]vid
erit me s[ecundu]m facultate[m] tuam et no[n]
ultra ult[er]i[us] modu[m]

Venerabili

[V]enerab[ilis] eciam civitatem[s] is tene[tur]
procurare ep[iscop]um visitatem q[uam]q[uam] ep[iscop]um in
q[ua] visitaverit / Et primo po[n]it quest[io]
ep[iscop]i / 2o iudicium instruct[ionem] 3o ibi
districcio // Casus iure ep[iscop]um seno
manen[sem] & abbate[m] et [con]ventu[m] de a[u]l
tu[m] dei sup[er] procuracionibus exhiben[dis]

q[uo]d verebatur q[uod] [com]missa fuit iudicibus
coram quibus ep[iscop]us procuracionem
rone visitacionis abbas dicebat se
ad h[oc] no[n] teneri ex eo q[uod] monasteriu[m]
suu[m] in senoman[ensi] villa fuit situ[m]
et eidem procuraciones hactenus non sol
uit iudices [con]siluerunt dictu[m] p[er]sonam
& ipse vidit [con]tinua h[ec] aliud racio
nabile ondeat [con]pellat abbate[m]
& monachos ad exhibendas eide[m] ep[iscop]o
procuraciones // No[ta] primo ex isto tex[tu] q[uod]
ep[iscop]us p[otes]t et debet visitare no[n] solu[m] eccl[es]ias
diocesis s[ed] etiam civitatis & procuraco[nes]
ab eccl[es]ijs visitatis exigere potest
// No[ta] 2o q[uod] stante iure visitandi ius
procurandi e[st] inseparabile vn[de] q[ui]a
ipsu[m] monasteriu[m] nunq[uam] procuravit ep[iscop]um
tempore tamen [con]pulsus fuit ad procuracio[nes]
exhibendas // No[ta] q[uod] appellacione vil
le quandoq[ue] [com]prehendit[ur] civitas no[n]
tu[m] ex p[ro]prio significato verbi s[ed] potius
ex allusione Na[m] in quibusdam
locis ut apud gallicos civitates ap
pellantur villa p[ro]p[ter]e tamen aliud vil
la aliud civitas Na[m] villa vero
dicitur q[uae] vnitas quarundam domu
u[m] sine muris q[ua]si valle vallata de
quo plene p[er] lo[quitur] in m c. si civitas
de sen[tentia] exco[mmunicacionis] li vi // In glo[sa] i in fi[ne]
vel dic s[ecundu]m doc[tores] & bn[ique] q[uod] eo tempo[re] al
legabat ex quo monasteriu[m] erat
in civitate poterat ep[iscop]us expleta
visitacione redire ad domu[m] p[ro]pria[m]
& sic no[n] videbatur q[uod] esset procuran
dus na[m] et alis videre [con]firmatur
ex dominiali [con]pulit eam q[uod] domi
expendisset ut no[tatur] in c. cu[m] ab o[mn]ibus
vi et ho[stiensis] dicit // Ex racio [con]cedendi
in [con]veni[en]t fuit q[uod] in procuratore no[n]
[con]sideratur nunc s[ed] dic q[uod] datur rat[ion]e
officij vel dic q[uod] datur in signu[m]
subieccionis ut e[st] dicti in c. p[ro]pri
h[ec] aut[em] racio vendicat sibi locu[m]
tam i[n] eccl[es]ijs diocesis q[uam] civitatis
Et ex hijs et tex[tu] [con]cludit p[er] c[on]tra
ab eccl[es]ijs civitatis [quam] eas ep[iscop]us vi
sitat p[otes]t procuraco[nes] exigere Et hoc
tene mente // In glo[sa] si ibi suis sup
tibus no[tatur] glo[sa] et [con]silium glo[sa] h[abe]bis
e[st] c. cu[m] instancia no[tatur] doc[tor] e[st] c. primo

& c. cum aplus § eo // Vltio sciās q si
no posuit hic glo aliquantulu inn̄i
tatam et pro pte expeditur hodie
in c. cum psona de puilegiis li vi
Et q materia est condicina et glo
similiter aliquantulu cfusa ut § dixi
ideo subiciam conclusionem p quam
finaliter intelligetur simo // Questio
Cum hac qōne quida eps amouit
quedā abbate ut pararet se ad
visitacōem et pcurat abbas erat
in possessione exempt & offerebat se
incontinenti pbaturu corā ipso epo
vel alio iudice cōpetenti Et vi
dens eps paratum ad fulminandu
snīaz censure appellauit ad sedem
istā tn̄ corp̄ epus no obstante
appellacōe tulit excōicacōis snīa an
queritur nunc vtru dicta excōicacio
teneat & psupposita nullitate utrum
eps sit puniendus Et in hoc
distingue tres casus Aut em̄ erat
epus in possessione visitandi et h°
aut cōstabat sep no erat in possessione
aut dubitabat / pmo casu h3
excōicacio q in eēt in possessione
no tenebatur in pudiciu sui iu
ris admitte appellacoem nec ex
pbacoem ymmo q eps pcedebit
ut ps q cōsecuacoe iuris sui no
autem ut iudex et sic obligatio
pbacōis no h3 instificare appella
coem ut habetur in c. inposita de
appel et in c. cu sint canonicos de
cler Vn isto casu no tenet epus
assumere eas cognicōem debz in
monere ptem hosti dicit q eo quo
cōtinuacia est manifesta no tenebitur
citare ptem Sz pmu dicit c. vlti°
de cons q nōnulli in c. cu sit ro
ma in fi de appella // 2° casu dic q
snīa no tenuit psupposita excepcōe
ut in c. cu dilectus et quod ibi not
de religiosis domi no tn̄ epus
dicit epus puniendus si nō scie
ru erat in sua diotesi q poterat
qua pbabili errore sciens si nō s
bellum no erat in diotesi ar c. sacro
de sen excō // 3° casu pendet ex fu
turo euentu An teneat snīa Na
si cōstiterit ipm no ēe in possessione
et nō stetisse exemptu no tene
bit snīa alias sicus & pdicta cōcludunt
simo ut semp epus pcedat cōsi
derate ut ps ad cōsilacoem iuri
sdicorum q no tenetur tunc admitte ap
pbacoem vel appellacoes si pt se de
fendere gladio mali et spuali ut
in c. dilecto de sen excō li vi // Et
idem dicit in alijs iudicibus ipso cōpe
tentibus vel cum possessione corpal
cōfirmacōem dicit eē q si subditus
si allegat exempcoem ondit pui
legiu suu poterit epus tunc non
ut iudicet sz ut se informet q no
debz eē iudex in re suo ac cōmodu
veniat sibi applicandu sic qd dixi
c. in audiencia de appella et in c.
sup his de r s p // Et p hoc vide
q in c. cu psone epus pcedat
no ut iudex licet glo aliud senat
Nam cōpiūs epus possit eē iudex
in causa ecc sue no tn̄ ubi cōmo
du veniat sibi applicandu ar no
tatu in l de iure ff de municipa

Vm nuper

Cum sue metropolitico l
legacōis visitat puinciam in cōm
nales q sibi cōcuracoem denegat
ppt ferre sniaz pmo quela decisa
2° mandatu ibi mandamus 3° cōmi
nat ibi alioqui Casus archieps
beneuentanus du visitabat puin
ciā suā tn̄ auctē spā q eēt dun
tat auc auctē pcuracōes petebat
clerici nolebant ei pcuracōes exhibe
Vn cōsultus e dno pape vn man
dat eisde qtinus cu archieps pui
ciā suā visitauit siue auctē spā
siue auctē pape pcuracōes roē visi
tacōis debitas sm facultates ec
clesiarum sibi exhibeant alioqui
snīas quas illati in rebelles ratas
habebit & eas faciet inviolabiliter
obseruari // No pmo q q2 cōme pt
loca visitare duplia me ut erat
iste archieps ita poterat cōmu
visitare ut metropolitico ut § eo
scripsit ut legacōis q erat legatus
tunc pape et sic videntur q si eodem

Questio

aut cōstabat

Nota p[illegible]

4

anno bis visitasset provinciam diocesis
suae habuisset bis procurationem // No
Nota 2° hoc ex hoc et ex textu quod legato sedis
potest visitare totam provinciam et ab omnibus
recipere procurationem ratione visita
tionis // Nota 3° quod superior licite fecit
3° nota tantam censuram quod contravenientes sibi
debite procurationem // Sed queritur quid tempore debe
Questio tur procuratio eius dicendo ut velle quod
in fine anni recolligat fructibus quod
tunc debet superior visitare dicit an possit
quod sit in optione episcopi vel cuiuscumque
visitantis poterit petere procurationem
et hoc plus non placet quia hoc tempore
ibi exigeret visitare et et c procurationes
et c Sed dictum versus potest assumi quod
Glosa castello // in glosa i ibi ac episcopus est
primo et si non esset negligens potest
archiepiscopus visitare provinciam suam servando
tamen formam que habetur in c i et si eo
ti li vi Nicolaus etc.

De censibus

Ad antiquam monetam vel si non
est in usu ad eius extimationem solvi
debet pensionis antique primo dicta
tur secundum 2° ponitur ibi casum
Casus Prior quidam ecclesie solvebat
certam pensionem annuatim canonice
maioris ecclesie et illam aliquot annis
solvit ad monetam antiquam in qua pen
sio ab initio fuit instituta postea
alia moneta maior fabricata fuit
canonici exigebat pensionem sibi sol
vi de meliori moneta committens
mandat papa quibusdam quibus cano
nicos illos facerent manere contentos so
lutione prioris penitus vel si non est
in usu contenti sint extimatione pensi
Nota primo onis antique // Nota primo quod ecclesia cathe
dralis appellatur ecclesia maior que
cathedralis minor matrix quia appellatur mater de quo in cle i
de sen excommunicatione et in c venerabili in
2° nota si i de verbo significatione // Item nota quod sta
tuendum est debito secundum monete
in tempore contractus debiti
et si illa non est in usu debet solvi
extimatio // Ex quo infertur quod ex
pecunia que est in usu non potest solvi
debitum licet currat in usu tempore debiti
contractus de quo vide quod primo et hosti
m o quarto de iure iurando et quod per bar
in l paulus ff de solu Et ad de
Glosa prima clarationem materie vide glosa dicto in c
olim ii // in glosa i ibi videtur quod
duo sufficiat dic quod in casu illius c
non refert inter duobus vel pluribus
annis fuit solutio sive quod hic non contro
vertebatur de solutione debita et primo debiti
presupponebatur sed petebat secundum mo
netam novam currentem antiquam
meliorem fatendum est tamen quod potu
isset prescribi ut de moneta nova
fieret solutio immo tamen ea que dixi in
dicto c olim

De eius oratoriis

Oratorium privatum in Hiberniae parochia
ne ratione visitationis non debetur non
distinctum Casus religiosi lice
ret celebrant in oratoriis que in gra
tiis suis habent propter hoc ratione visitationis
Nota primo procurationes exhibere non debent // No
primo ac quod oratorium privatum non sit sub
protectione episcopi saltem quo ad visitandi
et procurationem exigendi Et ex hoc
et ex textu nota quod loca publica et re
ligiosa dicuntur sunt visitanda ad
hoc c i in e li vi ubi bo textus ista
ibi dicitur quod loca pia potest episcopus
visitare // Et ex illo textu infertur iste infer
tur quod appellatione pia loca non venit
2° nota oratorium privatum // Item nota ibi ce
actus celebrandi intus non includit locum publicum lebrant interdum quod actus celebra
tionis interdum non includit locum esse
publicum quod non ista fuit quod iste
hospitalibus in quibus interdum cele
bratur ut ex hoc solo non includatur
hospitale esse religiosum quod non
probat hoc esse quod ab hoc contingit
ab esse in c in de cus[todi]a pia quod
intelligo nisi actus celebrandi sit
publicus et omnes indistincte admittantur
et non arceantur de consecratione di i ne
mo dixi in c patentibus de privile
Nota de eo inter oratorium et ecclesiam // Sed quero qualiter ergo differat ora
torium ab ecclesia dic secundum doctores quod ecclesia
est illa que principaliter deputatur ad
celebrationem et ad orandum et est
consecratur per episcopum et continentur sibi
dotes pro ministeriis et alimentis dico ut
in dicto c nemo // Oratorium vero non

consecratur nec consensum sibi dotem nec prin
cipaliter sit ut ibi celebrentur sed ut ibi
oretur Unde sine licentia episcopi non est
in istis oratoriis privatis celebrandum
ut in c. unicuique ac c. si de consecra-
tione di. i. nec prius habere campanam publicam
ut in dicto c. parentibus Dicit tamen Innocentius
quod si ius quod habet oratorium privatum non
honeste vel tractet poterit episcopus illud
facere destrui arg. omnis basilice de
consecratione di. i. quod nota et ex hiis inf-
ter ad aliam questionem Numquid ista ora-
toria gaudeant immunitate ecclesiastica
Et videtur conclusio esse quod non cum sit lo-
cus privatus Nam hodie potest ex oratorio
in cameram ad voluntatem
domini sicut dicimus de hospitali privato
ut nota Innocentius in c. ad nostram de
donationibus et intellige quod oratorium non
est constructum auctoritate pontificis Nam si
intercessit eius auctoritas esset publicum
et religiosum et non posset amplius
deputari ad humanos usus arg. in
c. ad hec extra de reli. domi. Ultimo quo-
que quis debet habere curam animarum eorum
qui habitant in huiusmodi oratoriis vel ergo
forum dicit hostiensis quod de professis non
est dubium habebit abbas vel ille cui
ipse iniunxerit Sed de familia secularium
ut rustici bubulci et similibus est dubi-
um Et dicit hostiensis quod tenet ne isto
cura animarum pereat cum non concessa
presbitero sacerdoti nec alteri de ipsis licen-
tia Sed propter monachos qui nullam
potestatem in eis habent Nota quod hoc dom
quod rustici et famuli religiosorum
licet habitent in eorum grangiis vel
monasteriis non valebunt confiteri sacer-
doti confiteri presbitero parochiali et propter
hoc facit c. ex textu ecclesia cum in cle. quod
contingit in si. Ubi dicitur quod de rectore hos-
pitalis non potest administrare sacramenta
pauperibus ibi degentibus sed debet
venire ad parochianum sacerdotem
Subiunxit tamen iste textus quod in hoc atten-
denda est loci consuetudo quod bene
nobis pro hoc potest inferri quod mo-
nasterium posset prescribere quod parochi-
am ut suis servitoribus possit
conferre sacramenta // In cle. in si. dicit
tamen Innocentius quod si in oratorio construitur sa-
cerdos perpetuus quod tunc episcopus posset ad
torum visitare Nam tunc cessat ratio glo-
sse et in alios tendit et forte melius
quod si locus est privatus non est capax in-
titulationis perpetue Sed posset saluo
dicit Innocentius quod oratorium fuisset constru-
ctum auctoritate episcopi quod tunc publice posset
ibi celebrari et sacerdos deputari et se-
do quod licet episcopus non possit visitare
huiusmodi oratoria ut habet tamen possit ad
illa accedere ut videat quomodo se ha-
bent et si prout forma sunt constructa
sunt et an honeste illud tractetur de
quo dixi et secundum Innocentium quod nota dominus
nicolaus abbas Siculus

Continuatur per duplex primo ad p-
recedentem rubricam 2° ad sequentem primo
sic ut visum est de censibus sed quia magis
licitum esse solet dari immunitates et
census in pos. ideo post rubricam pre-
dentem subiacet ista // 2° sic Trac-
taturus auctor de celebratione missarum
quia misse non debent celebrari nisi in
loco consecrato ideo premisit hanc ru-
bricam et ex hoc continuatur missarum
constitutio // Namque in loco non consecrato pos- Casus
sit posset celebrari missa cum altari
viatico Innocentius in c. i. infra et sent.
quod sit dicit locus ut consecratum quod
quo est ibi altare viaticum consecratum
per episcopum et sic non obstat c. missarum de
consecratione di. i. Sed unde quod archidiaconus
post aliquos antiquos tenet con-
tra in dicto c. missarum dicens quod non
in casu consecratio non potest celebrari
etiam cum altari viatico nisi concurrat
licentia episcopi et hanc opinionem etiam ratio- [1 loco non consecrato]
nem pro hoc adducit textum in c. si [2 cum altari viatico]
de privilegiis li. vi. ubi de gratia concessum [possit celebrari]
fuit episcopis ut possint celebrari [episcopus]
facere coram se celebrari in eorum super
altari viatico Si enim hoc liceret
de iure communi prout sensit Innocentius frustra
tunc concederetur hoc privilegium l. i. C.
de fide instrumentorum li. x. ad idem c. Unum
cuique et c. si quis ego de consecratione di. i. Ubi

Ut in loco non consecrato possit celebrari cum
altari viatico